

**FRAGMENT DE INTERVIU CU PREOTUL ALEXANDRU CAPOTĂ
(1919-2012)**

Interview with the priest Alexandru Capotă (1919-2012) (fragment)

Abstract: The Eastern-Orthodox priest Alexandru Capotă (born on January 27th, 1919 in Cudalbi, Galați County; deceased during the month of April, 2012), had been a towering figure among the ancient political prisoners of Galați County. He was arrested by the Communist regime in January 1957 and had been detained until 1962 in the labor camps of the Danube-Black Sea Canal and the Danube Delta: Grindu, Periprava, 9 Culmea. After 1989, he was involved in the political organization of the ancient political prisoners, and during the years 2001-2004 he acted as the President of the Romanian Federation of the ancient political prisoners and anti-communist fighters.

These pages constitute a part of a comprehensive interview given by the priest Capotă, referring to the period of his arrest, his detention, and the events experienced after his released from jail. The interview includes precious informations about the day to day life in the Communist labor camps, the personalities encountered by the priest Capotă in the Communist prisons, and the manner in which the Communist regime dealt with the Christian priests.

Keywords: oral history, Romania, Communism, labor camps, Alexandru Capotă

*

Interviewator: George Enache

Editor (transcriere, editare, interpretare): Corina Buțea

Anul: 2006

Interviul din următoarele pagini, de tip povestea vieții¹, a fost luat în anul 2006 părintelui Alexandru Capotă, născut la data de 27 ianuarie 1919 în Cudalbi, jud. Galați, și decedat pe 18 aprilie 2012.

¹ Interviul de tip povestea vieții, care interesează din punctul de vedere al restituirii trecutului recent personal, e un document primar realizat prin colaborarea între cercetător și interviuat. Asupra lui cercetătorul acționează prin transcriere și interpretare, cu posibilitatea

În 1937, în clasa a VII-a, s-a înscris în Frăția de Cruce de la Seminarul Teologic din Galați. După absolvirea seminarului, a urmat cursurile Facultății de Teologie de la Chișinău, refugiată la Iași, mutându-se ulterior la Cernăuți.

În anul IV de facultate (1943-1944) a fost șeful centrului studențesc legionar din Cernăuți. A fost arestat, judecat și condamnat la patru ani de zile, fiind reținut la închisoarea militară din Galați, iar ulterior la închisoarea militară Cernăuți și la închisoarea Suceava.

A făcut recurs la Înalta Curte de Casație și i s-a casat sentința, iar dosarul a fost trimis pentru rejudecare la instanța militară Iași, unde a fost achitat.

După absolvirea facultății, la 23 iulie 1944, este hirotonit preot la biserica din Ciușmea, județul Ismail, pentru a sluji la parohia mănăstirii Saon, județul Tulcea. După un an petrecut la Saon se transferă la parohia Pădureni I Putna, filiala Călimănești.

Din decembrie 1948 a fost secretar al Protoieriei Circa I Covurlui, trecând în 1951 ca administrator la turnătoria de lumânări a Centrului Eparhial Galați.

Este arestat pe 17 ianuarie 1958 și condamnat administrativ în baza decretului 89/17 februarie 1958 pe motiv de „activitate legionară“. A executat patru ani de muncă silnică în coloniile de muncă de la Canal și din Deltă: Grindu, Periprava, 9 Culmea, fiind eliberat pe 17 februarie 1962.

După 1989 a fost membru al Partidul Național Țărănesc și președinte al CDR la Galați. Între 2001-2004 a fost președinte al Federației Române a Foștilor Deținuți Politici Luptători Anticomuniști.

Textul de față reprezintă doar un fragment a unui interviu mai amplu, care cuprinde viața părintelui Capotă din adolescență și până în anul 2006. Publicăm acea parte din interviu care se referă la experiența carcerală a preotului Capotă în anii comunismului și activitatea sa până în 1989 și imediat după revoluție. Cititorul poate afla informații despre statutul preoților în spațiul concentraționar, despre viața de zi cu zi în coloniile de muncă din Deltă și Balta Brăilei, despre personalitățile pe care părintele le-a cunoscut în lagăr, precum și despre modul în care preoții trăiau și activau în perioada comunistă.

Informațiile din acest material vin să completeze pe cele oferite de părintele Capotă în interviul publicat în Cosmin Budeancă (editor), *Experiențe carcerale în România comunistă*, vol. II, Polirom, Iași, 2008, p. 246-258.

transformării discursului oral în narațiune scrisă pe care se va concentra cercetătorul. Interpretarea construiește semnificații, depășind statutul interviului de „raport” despre viață prin interpretarea proprie și ancorarea istoriei personale în istoria comunității.

[...]

George Enache: *Ne opriseam ultima dată înainte de arestarea din 1958. Făcusem special oprirea asta pentru că am considerat că e foarte important să discutăm separat, la următoarea întâlnire de acum, despre arestare. Puteți să descrieți contextul în care s-au operat arestările de preoți, foarte multe în 1958, din Episcopia Dunării de Jos, și după aceea cum au decurs lucrurile mai târziu.*

Pr. Capotă: N-am aflat despre arestările preoților decât acolo. În 1958 în ianuarie eram șef de secție la Episcopie și stăteam în casele Episcopiei de la catedrală unde era și un depozit de materiale de construcții, fiindcă catedrala era în reparații și eu eram și gestionarul acestor materiale și, într-o noapte, 17 sau 18 ianuarie cam așa ceva, noaptea a bătut cineva la ușă, am ieșit și am întrebat dinăuntru cine e, zice: „Poliția. Dați drumu’!”. Mai înainte cu vreo 3-4 zile, într-o seară, tot așa, doi soldați de la Securitate, fiindcă am uitat să spun că Securitatea era gard în gard cu catedrala și acolo aveam depozitul de materiale, scânduri, chestii din astea, sute de m³, doi ostași au venit și au căutat dacă avem pe cineva, fiindcă le-a fugit unu de la Securitate, de la închisoare. Și acum am crezut că iar le-a mai fugit vreunul și îl caută. Am dat drumul și au intrat doi civili, zice „Pe cine aveți în casă?”; „Eu, soția și copiii!”; „Să vedem. Vrem să facem o percheziție!”. Au făcut percheziție, dar în timpul percheziției unu din ei îmi spune mai încet să nu audă soția, zice „Îmbracă-te!”; eu m-am făcut că n-aud și nu m-am îmbrăcat. După ce-au terminat percheziția zice „Îmbracă-te!”. M-am îmbrăcat și am înțeles că vor să mă ieie. După ce m-am îmbrăcat zice: „Mergi cu noi. Suntem de la Miliție și mergi cu noi”. N-am mai întrebat pentru ce fiindcă știam eu că sunt de vizavi. Am ieșit pe poarta catedralei și am intrat imediat pe poarta Securității, pe care le despărțea un zid. Acolo când am intrat, ne-a dus în fund acolo și m-a vârat într-o cameră, zice: „Stai pe scaunul ăsta cu fața la perete!”. Dar când am intrat în cameră am văzut că de jur-împrejurul pereților erau oameni care stăteau pe scaun cu fața la perete. Cât am putut așa am tras cu ochiul dar n-am văzut pe nimeni cunoscut. Mi-a luat identitatea cine sunt, un domn, nu știu cine era, pe urmă am aflat că Grefa se ocupă cu treburile astea, și am stat și-am așteptat vreo 2-3 ore, când spre dimineață a venit încet, m-a bătut pe umăr: „Ridică-te și mergi cu noi!”. Dar între timp a mai scos și pe alții cu noi și am ieșit în curte. În curte era o mașină închisă, cum îi spunea lumea „duba neagră”, și ne-a vârat acolo, s-a umplut mașina aceea. Acolo am mai cunoscut

încă câțiva preoți din Galați, era Portase², preotul Popovici³, preotul Totolici⁴, și mai era un preot, nu mai știu cum îi spune. Și ne-a dus la închisoare.

George Enache: *Pe Traian*.

Pr. Capotă: Pe Traian. Acolo ne-au vârat înăuntru, într-o cameră, iar ni s-a luat identitatea de către cineva și după aceea a deschis o ușă și zice: „Mergi după mine!”. Am mers după dânsul, am trecut de aici de la poartă de unde ne luase identitatea și am mers la vale, am intrat în închisoarea propriu-zisă și am ajuns la celular și ne-au vârat în a 3-a celulă, cam așa ceva. Și acolo eram acești patru preoți și eu îi spun „Măi, eu când am ieșit într-un colț cu fața la perete în picioare era preotul Portase”; zice: „Nu se poate domnule, Portase e omul Securității, nu se poate să fie”, ca peste o oră și jumătate să-l vâre și pe Portase la noi, și el ne spune, zice: „Eu vreun an și jumătate n-am mai conlucrat cu Securitatea și în noaptea asta mă trezesc că bate cineva la ușă și spune că e Poliția. Am dat telefon la Poliție că eu cunoșteam telefoanele lor, nu domnule, n-a venit nimeni de la noi la dumneavoastră. Nu dați drumul. Au insistat să dăm drumul că dacă nu, sparg ușa. Și n-am vrut să facă scandal” (el stătea în curtea Bisericii Haralambie), „n-am vrut să facă scandal

² *Portase David*, născut la 9 iunie 1910 în satul Urlești, comuna Corni, județul Galați. A fost membru al Mișcării Legionare, funcționând ca inspector regional în Basarabia. În decembrie 1938 a fost hirotonit preot la parohia Căprieni, fostul județ Lăpușna. În urma răpirii Basarabiei se refugiază ca preot ajutător la parohia Smulți I, județul Galați. În 1940 scrie cartea de versuri „În vuetul anilor” prin care revendica Basarabia. Se reîntoarce pentru un an în Basarabia eliberată și participă la misiunea ortodoxă de peste Nistru. Printre altele, scrie în „Transnistria creștină” articolul „Bat clopotele până la Bug”. Din 1 octombrie 1946 va activa ca paroh la biserica „Sfântul Haralambie” din Galați. Devine membru al Partidului Social-Democrat, pe care îl părăsește în momentul în care acesta se îndreaptă spre P.C.R.. A fost arestat la 17 februarie 1958 și condamnat administrativ, pe baza decretului nr. 89/1958, la trei ani de închisoare pentru activitate legionară. A fost închis la Formațiunea 0830 Periprava (Vezi Pr. Costel Dumbravă, George Enache, *Ierarhi, preoți, monahi, monahii și teologi de la Dunărea de Jos, victime ale represiunii comuniste, în Credință, istorie și cultură la Dunărea de Jos*, Galați, 2005, p. 533 – 587).

³ *Popovici Vasile*, preot, născut la 15 septembrie 1910 în Tulucești, județul Galați. A activat, din ianuarie 1943, la parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Galați. A fost arestat la 17 ianuarie 1958 și condamnat administrativ, pe baza decretului 89/1958, la doi ani de detenție, pentru „acțiuni împotriva statului”. A fost închis la Penitenciarul Constanța (*Ibidem*).

⁴ *Totolici Nicolae*, născut la 21 septembrie 1909 în localitatea Smulți, județul Galați. Numit în februarie 1937 preot în parohia Brănești, județul Galați. Pe 18 iulie 1952 este reținut pentru cercetări de organele puterii de stat, fiind trimis în coloniile de muncă timp de un an și 10 luni. Este eliberat pe 16 mai 1954, revenind în parohie. Pe 17 februarie 1958 va fi din nou arestat și condamnat administrativ, pe baza decretului 89/1958, pentru „activitate legionară”. Va executa trei ani de detenție în cadrul Formațiunii 8030 Periprava. Este eliberat pe 17 februarie 1961 (*Ibidem*).

acolo, că eram mai mulți chiriași și am dat drumul și zice îmbracă-te și mergi cu noi la Securitate. Cum domnule? Domnule mergi cu noi la Securitate. Eu cunoșteam pe comandantul Securității, m-am îmbrăcat eu în hainele cele mai bune să mă duc să discut cu comandantul Securității”, „Și?”, păi zice „...n-am mai discutat că n-am mai ajuns la comandantul Securității, altcineva m-a identificat și m-a adus aici”.

Acolo am stat o zi și a doua noapte ne-a scos spre dimineață în curte, tot așa striga pe fiecare pe nume, și ne-au vârat într-o altă dubă, dar parcă nu era dubă, era un camion acolo acoperit și pe două rânduri acolo. Și eram mai mulți, cred că am fost vreo 20-30, și alții, nu numai preoți, și am pornit la drum. Undeva în față acolo era o găurică și unu se uita pe găurică și zice: „am coborât pe Traian și mergem înainte pe Frumoasă”. Am mers așa până am ajuns în Brăilei. În Brăilei zice: „face la dreapta”; noi toți eram siguri că ne duce în Rusia. Am pornit la drum și tot așa ne spunea cel care se uita că facem la stânga, la dreapta. Eu cunoșteam drumurile fiindcă pe lângă faptul că eram și gestionar al depozitului, eram și administrator la fabrica de lumânări și mă duceam cu lumânări, cu camionul cu lumânări la protoierie, aveam protoierie la Brăila, la Însurăței, la Tulcea, Medgidia și la Constanța și cunoșteam drumurile și, când am intrat în Brăilei, zic: mergem spre apus. Fii atent că spre apus, la un moment dat, după ce trece o cale ferată tot în oraș se despart două drumuri, unu la stânga și unu la dreapta. Ăla de la dreapta duce la Buzău, ăla de la stânga duce la Însurăței. Fii atent pe care merge. După un timp zice: „am apucat pe cel de la stânga” și am mers, am mers, a mai zis de vreo două comune Mihai Bravu și mai nu mai știu care. Zic: „E, mergem pe la malul Dunării, spre Hârșova, nu mergem spre București”, și în adevăr, am ajuns undeva, am trecut podul de la Hârșova și acum eram siguri cu toții că ne duce undeva la Constanța, să ne imbarce să ne ducă la ruși. Ne-a dat undeva în câmp, s-au oprit că erau două camioane, atunci am văzut că sunt două camioane, și ne-a dat voie să ne facem nevoile și iar ne-au ridicat și am plecat la drum. Știam drumul de la Constanța dar undeva am făcut la dreapta, n-am ajuns în Constanța și altul dintre noi, care mai fusese la Canal, zice „Suntem spre 9 Culmea” și, într-adevăr, am ajuns undeva unde erau niște barăci și ăla care cunoștea a zis că aici e 9 Culmea. Ne-a coborât jos și ne-au vârat în niște barăci. Baraca în care ne-au vârat pe noi erau geamurile vărute cu var și lut galben iar prin colțuri era orz, ovăz ca să aflăm pe urmă că acolo, după ce s-a terminat Canalul a fost o gospodărie agricolă și acolo erau magazii. L-au curățat probabil atuncea și ne-au vârat pe noi. Am stat două zile fără apă și fără mâncare. După aceea am aflat că ni se aduce apă și mâncare de la Poarta Albă și așa am fost hrăniți vreo 2-3 săptămâni, dacă nu mai mult, nu mai știu precis, până când s-a înființat bucătăria acolo la noi, și a început să ne deie mâncare de acolo. Pe jos era cărămidă pusă în picioare așa și am avut paturi, fiecare aveam un pat și am fost într-o parte, fiecare baracă avea o intrare și într-o parte era o sală și într-o parte era o

sală, și acolo am fost vârați, noi eram vreo 28-30 cam așa ceva, erau paturi și suprapuse și am stat acolo.

După vreo lună de zile, în primăvară, ne-a scos la plimbare și atunci de-abia am văzut împrejurimile și unul dintre noi zice „Suntem lângă satul meu!”, că am uitat să spun, când am intrat acolo am mai găsit pe alții și am aflat că erau țărani, chiar aicea, și unii de la Pisica și de pe la Măcin, care fuseseră la târg la Măcin, și aflaseră că s-au răsculat oamenii contra colectivului și ei au venit în sat, au spus, au început mișcările și i-au arestat, erau 4-5 dintr-un sat, 4-5 dintr-un sat.

George Enache: *Cum era Lagărul 9 Culmea?*

Pr. Capotă: Lagărul era înconjurat de sârmă ghimpată, și erau acolo 5-6 barăci.

George Enache: *Și într-o baracă cam câți intrau?*

Pr. Capotă: Cam 70 de persoane.

George Enache: *Deci practic v-au ținut acolo până în primăvară.*

Pr. Capotă: Nu știam, întrebam „Ce e cu noi domnule?”, „Nu știu, am primit ordin să vă ținem aici”. Ca să aflăm așa pe diferite căi că suntem un depozit al Securității. Între timp au mai luat pe unii dintre noi, veneau la ușă - „cutare”, îl striga și pleca. Noi credeam că pleacă acasă, ne bucuram, ca să aflăm pe urmă târziu după ce ne-am eliberat, cum că cutare a ajuns acolo, i-a judecat și i-a trimis la Aiud, sau la Gherla, pe la Jilava unii. Pe mine nu m-a judecat. Am aflat că ar fi venit și ministrul Drăghici acolo și ar fi fost într-o baracă sau două dar în baraca noastră n-a fost. Și după ce a venit ministrul ăsta Drăghici, ne-a tuns și ne-a îmbrăcat în zeghe, până atunci eram în hainele noastre, ne-au luat hainele, ni le-au pus la magazie și, în primăvară, când s-a mai uscat pământul, ne-au scos la lucru, la scos piatră în albia fostului canal și eram în partea dinspre mare, fiindcă acolo era culmea propriu-zisă care nu fusese străpunsă nici de aici, de la Poarta Albă, nici de la mare, și ne-a dus acolo la scos piatră. Aici am aflat cum că se împușca în culmea asta, culme de calcar, deasupra era pământ și se împușca când nu eram noi acolo. După ce plecam noi din colonie, se împușca seara sau dimineața. Când veneam noi, găseam bolovanii mari și atunci trebuia să spargem bolovanii aceștia, ni s-a dat târnăcoape, baroase, și să spargem acei bolovani, și erau două linii de decovil și veneau niște vagonete mici, îi aducea o locomotivă mică, și noi încărcam, după ce spărgem, trebuia să încărcăm acest vagonet. La început am încărcat cât am putut, pe urmă ni s-a făcut norma (atâția vagonete de om să încărcăm, atâția să spargem), munca era grea, mâncare nu ni se aducea decât când plecam de la piatră, când ajungeam în colonie găseam la ușă. A venit vara, după Paști, găseam la ușa barăcii hârdăul cu mâncare și mâncam atunci pe la 8-9 seara. Dimineața ne dădeau o zi arpacaș, o zi terci. După mine a fost cea mai bună mâncare pentru mine la închisoare, fiindcă cealaltă mâncare, noi îi spuneam ceai de cartofi, care trebuia să fie masa de prânz, și aici ni se dădea un

chirpic de mămăligă iar când trebuia să ne deie și masa de seară, după ce terminam cu masa asta, ni se aducea masa de seară, o felie de pâine de 240 g și o cană 3/8 de așa zisa cafea, care era cafea de orz, cum se dădea în armată. Aș menționa că toată vara cât am lucrat acolo și veneam la colonie, așa îi spunea colonie dar era închisoare înăuntru iar afară era de muncă silnică, și găseam la aceste hârdaie care se aduceau cu acest ceai de cartofi cam de 2 degete, cel care trebuia să împartă mâncarea, cum îi spuneam noi polonicarul, de 2 degete erau muștele, și le lua cu polonicul, polonicul nu era polonic, era făcut dintr-o cutie de conserve mai mare sau mai mică, bătute două cuie într-un lemn, și cu aceea se dădea mâncarea și lua el cu polonicul, zvârlea muștele afară.

George Enache: *N-avea capac, n-avea nimic?*

Pr. Capotă: Nu, nu, niciun capac. Dar mai rămâneau, și în fiecare gamelă cel puțin 5-6-10 muște mai găseai. Și la început ne era scârbă, dar încet-încet le luam cu lingura, le dădeam jos și mâncam, fiindcă altceva nu era de mâncare. Carne n-am găsit decât o dată, am găsit bucăți de carne așa ca să aflăm că erau buze de vacă, de vită, erau tari, restul, carnea care o fi adus-o, nu știu, n-am fost niciodată la bucătărie, nici bucătar, nici ajutor, unii dintre noi le plăcea să se ducă la bucătărie, să lucreze, mâncau mai bine, dar am aflat de la dânșii că carnea se făcea așa fibre și se amesteca, și găseai fibre dar o bucată de carne n-am găsit niciodată, decât aceste buze, care erau tari și nu se puteau face fibre. Asta a fost toată carnea care am mâncat-o acolo, nu știu în fibrele alea câte grame de carne or fi fost dar, cred că mie mi-a făcut bine, fiindcă m-am învățat să nu mănânc carne, de altfel mie nici nu prea mi-a plăcut carnea de vită niciodată, de porc sau de oaie. Acasă am crescut cu carne de oaie. Și eram nu să zic singurul, singurul de acolo din brigada noastră, se spunea brigadă, fiecare cameră era o brigadă, dar care nu m-am văitat niciodată de foame. Din contră aveam un preot din Năruja, Tincu îi spunea, avea 1,95 m și îi era foame întruna, și îi dădeam din chirpicu de mămăligă o treime, că eu nu reușeam să mănânc un chirpic de mămăligă și totdeauna când ne muta dintr-o brigadă în alta căuta să vie pe lângă mine ca să-i dau partea de chirpic și zicea „Măi să-ți trăiască băieții”, asta era mulțumirea lui. N-am suferit de foame, n-am știut ceea ce e să suferi de foame, și într-adevăr cred că am venit 50, 50 și ceva de kg, nu mai știu precis.

George Enache: *Deci v-ați stăpânit foamea, stomacul.*

Pr. Capotă: N-am simțit foamea. Când am venit aici acasă și am fost în primele zile, atunci, s-a întâmplat că a murit un preot Trandafir și m-am dus și eu dar n-am slujit că n-aveam voie să slujesc dar vicarul care mă cunoștea, doar lucrasem atâția ani împreună, zice față de toți preoții în altar, înainte de a ieși, „Uite la dânșul, eu credeam, la cât era de slab că are să moară acolo”, zic „Părinte Vicar, au murit cei cu burtă mare ca dumneata,ăștia ca mine, slabi, am rezistat”.

George Enache: *Adevărul e că sunteți un preot oarecum atipic, subțirel așa, în opoziție cu imaginea stereotipă despre preot, din percepția populară.*

Pr. Capotă: Da, zic, ăia au murit dar ăștia slabii am rezistat. Mâncarea așa a fost întotdeauna, cum am spus, cea mai bună mâncare pentru mine a fost arpacașul și terciul.

George Enache: *Care e diferența?*

Pr. Capotă: Arpacașul este grâu decorticat din care se făcea coliva iar terciul este din mălai, apă cu mălai, o dată ne dădea terci, câteodată în arpacaș găseam ceva vișiniu, parcă, ca să ni se spună că era o rație de marmeladă, care era așa de mică că nu putea să o deie fiecăruia și o amesteca în acest arpacaș și simțeam parcă arpacașul puțin dulce-acrișor. Încolo altceva n-am avut. Regimul era aspru, cum intram în închisoare, la cameră, n-aveam voie să circulăm prin curte absolut deloc. De seară când ajungeam și până plecam n-aveam voie în curte, în cameră acolo aveam tineta pentru nevoi și tineta cu apă, geamurile erau văruite, era cald că nu se puteau deschide geamurile. Era cald vara, iarna n-am simțit frig deși nu se făcea focul, au mai găsit băieții resturi de acoperiș de la magazii, probabil că s-au mai distrus din barăci și erau zvârlite resturi de acoperiș care erau din carton cu smoală. Aduceau băieții din alea, și mai puneau pe foc, sobe erau dar lemne nu ne-au dat niciodată și venea caraliul fiindcă la fiecare baracă era un caraliu care avea, unde se intra, pe hol, avea o cameră și el, și venea „Nu mai dați foc că dați foc la închisoare măi”, îi zicea închisoare direct. Atât am avut foc dar fiindcă eram mulți...

George Enache: *Iar clădirile erau joase, nu?*

Pr. Capotă: Da, joase, nu erau înalte, dar ne încălzeam noi. Asta a fost la 9 Culmea. La piatră acolo am stat 2 ani și ceva. Am uitat să spun că după vreo 7-8 luni, după ce ne-a îmbrăcat în zeghe, a venit de la grefă cineva „cutare-ai 24 de luni, cutare-36 de luni, cutare-48 de luni, cutare-60 de luni”. Toți am aflat că se numește condamnare administrativă, făcută de Ministerul de Interne. Eu am avut norocul să fiu la 48 de luni. O dată am avut eu o altercație cu comandantul, zice „Taci din gură legionarule, că te-ai infiltrat la Episcopie și ai fost secretar...”, „N-am fost domnule secretar, am fost funcționar..”.

George Enache: *Teoria infiltrării legionare peste tot.*

Pr. Capotă: Da, și tot așa, între timp au mai venit, au venit cei din Oltenia, oltenii tot cu preoții, și era și un inspector bisericesc tot preot. Și zic „Băi da tu ce?”, păi zice „A zis că m-am infiltrat și am ajuns inspector dar le-am făcut toată voia și totuși m-am infiltrat”. Am avut acolo la noi pe cineva de la Focșani, un preot Bălănuță, pe care îl cunoșteam de la Seminar, eu eram clasa I și el era clasa a VIII-a, dar pe urmă fiind și eu preot pe lângă Panciu, el era preot la Focșani, dar cum s-a întâmplat... el a fost preot militar, militar fiind a căzut prizonier și a venit cu o divizie, nu știu care, prima sau cam așa ceva, a venit la Focșani și...

George Enache: *Cu Tudor Vladimirescu sau Horia, Cloșca și Crișan.*

Pr. Capotă: Nu știu cu care a venit, cred că cu Tudor Vladimirescu, l-au încadrat preot și l-au făcut și protopop, omul lor. Și îi spunea: „Băi, ce faci?”, păi zice: „Ce să fac? Am făcut ce m-am învățat”; „Și, acum?”; păi zice: „Tovarășu...”; „Nu tovarășu, domn...”, „N-am fost eu la Vadu Roșca, și la Suraia când a fost răzmerița de la Suraia, nu m-ați luat pe mine să merg să potolesc oamenii acolo? Și nu i-am potolit?”; „Pentru ce-ai făcut, partidul îți ridică statuie dar fiindcă ai fost legionar faci închisoare”. Tot așa i-a spus și lui Portase.

George Enache: *În cazul lui Portase, am citit biografia, el a fost simpatizant legionar, a fost în Basarabia, a scris niște cărți despre drepturile românești asupra Basarabiei, cărți de poezie, a fost o persoană foarte implicată atunci în lupta națională. Cum de a ajuns el așa, colaborator al Securității? Cum de s-a întâmpat?*

Pr. Capotă: El după 1944 probabil că a simțit chestiile astea că a intrat în partidul lui Voitec (PSD), că a venit Voitec la Galați, el a vorbit aicia, chiar pe unde e Modernul acum, cam așa ceva, a vorbit și el la 6 martie atunci și era prieten cu Voitec. Și nu era un om prost, avea și chestii de poezie, făcea, se implica.

George Enache: *Din fotografii, pare un tip așa, rasat, umbla elegant.*

Pr. Capotă: Păi nu am spus că s-a îmbrăcat în hainele cele mai bune când l-a luat Securitatea.

George Enache: *Era unul din preoții cu prestanță.*

Pr. Capotă: Da, era un preot socotit, aici la Galați, un preot de elită.

George Enache: *Și după aia ce-a făcut concret? A colaborat cu ei? A dat informații?*

Pr. Capotă: Mi-a spus așa, ne-a spus nouă, nu mie, „Eu de un an și jumătate n-am.. nu m-am mai dus la dâșii”. A mărturisit omul.

George Enache: *Dar el ce atitudine a avut între 1948-1950? A fost de partea episcopului Antim sau împotriva lui Antim?*

Pr. Capotă: A fost cu Antim.

George Enache: *A fost cu Antim deci.*

Pr. Capotă: Fiindcă el a făcut facultatea tot la Chișinău, și Antim la Chișinău. Eu l-am prins pe Antim la Chișinău, eram anul I când și-a dat doctoratul. Am asistat la teza lui de doctorat, și acum țin minte, „Misiunea ortodoxă în Orientul Apropiat”.

George Enache: *Se pare că va fi republicată. Bun, acumă să revenim.*

Pr. Capotă: Și am stat aicia la 9 Culme, în fiecare zi ne ducea acolo, până în luna septembrie, nu mai știu precis data, când eu, într-o dimineață, am zis: băi, am visat că la mine în sat biserica din vale (că la mine sunt 4 biserici: biserica din vale, biserica din deal, Precuvioasa, în loc de Preacuvioasa și biserica din sus), că la biserica din vale s-au dărâmat pereții, nu mai era decât podeaua, atât am visat. Unu

zice: „Mă, când se dărâmă biserica, înseamnă că se dărâmă închisoarea și scăpăm”. Și într-adevăr, peste vreo 2-3 zile, ne-a scos pe rând: „Ia-ți bagaju și ieși afară!”, unu, doi, trei.. ne-au strigat pe rând, ne-au scos afară și ne-au încolonat, tot pe 5: „Ia pe 5 și ține aproape!” cum era lozinca lor, câte 5 în rând. Armata era câte 3 pe vremea mea, dar probabil că rușii erau câte 5, și așa ne-a dus la calea ferată, venea de la Poarta Albă, pe partea astalaltă de culme și făcea ocol și ajungea tocmai la mare. Acolo era un tren de marfă tras și între ostași acolo ne-a suit în vagoane, în bou-vagon. Acolo era un butoi cu apă și o tinetă pentru nevoi. Unde ne duce nu știam! Asta era pe la prânz, cam așa ceva, că am stat acolo vreo oră și jumătate până când s-au îmbarcat, până s-au aranjat toate și la fiecare vagon, erau vagoane cu un fel de turn așa, și stătea un soldat cu mitraliera, era un soldat cu mitralieră pe fiecare vagon...și a plecat trenul.

George Enache: *Asta de unde? Din ce gară?*

Pr. Capotă: Nu era gară, a tras trenul în fața coloniei, că trecea calea ferată și soseaua prin fața coloniei.

George Enache: *Și mai erau și alții deja în tren?*

Pr. Capotă: Nu, nu, noi. Toată colonia de acolo, ne-a dus la tren și trenul a pornit, nu înspre Medgidia, ci înspre Tulcea. Și am ajuns seara la Tulcea, ne-a coborât din vagoane, tot așa „ia pe 5 și ține aproape”, și ne-a dus la malul Dunării. Acolo am stat o jumătate de oră, o oră, nu conta, unii s-au așezat jos, unii stăteau în picioare. Și ne-au vârat în niște bacuri, jos acolo, și jos era așternut de paie și ne-au vârat acolo. Câți om fi fost acolo, nu știu, că era noapte. Fiecare s-a așezat jos, pe boccea lui acolo și stăteam. La un moment dat am priceput că a pornit bacul ăsta pe Dunăre, încotro mergea habar n-aveam. Unii au început să plângă și unii, oltenii mai ales, „O muică, ăștia ne îneacă!”. Și a început o jale așa, lângă mine era un oltean, dar am aflat că era de loc din Tecuci, dar stătea în Oltenia. Era băiet cam de 30 și ceva de ani, cam ca și mine, eu aveam 38 de ani atunci și am stat de vorbă cu el toată noaptea, s-a văitat și el și dimineață l-am văzut cu părul alb: „Măi, ție ți s-a albit părul!”. De frică i-a albit părul într-o noapte. Și am mers, să fi fost 22-23, s-a oprit bacul și ne-a scos la mal, și erau lanurile de porumb, nu era debarcader, nu era nimic, a întins acolo puntea și am coborât acolo, ne-a pus iar pe 5 și am pornit pe un drum între lanurile de porumb. Unde ducea, habar n-aveam. Am văzut acolo, nu camaradul ăsta al meu, preotul Tincu, ci altcineva înaintea mea, cum eram încolonați, ostașii mergeau pe alături fiindcă, nu știu dacă am spus, trebuie să spun, că în colonie intrau caralii, așa le spuneam noi, sergenții fără arme la dânsii, iar când ieșeam din colonie să ne ducă undeva, nu mai eram conduși de caralii, ci de soldații din Securitate, fiindcă Securitatea avea și trupele de Securitate și ăștia ne duceau. Și ăștia erau unii mai de treabă, alții nu. Și unul dintre noi, înaintea mea cu vreo 6-7 persoane, cum mergeam, drumul strâmt acolo între porumb, s-a repezit la un știulete

de porumb, l-a luat și să-l mănânce și soldatul i-a spus „Domnule, nu mai face asta. Dacă te împușcam? Am ordin cine iese din rând să-l împușc”. Săracu ăsta, a desfăcut porumbul și a început să-l mănânce, îi era foame. Referitor la chestia cu foamea, mai era un preot de pe Valea Horincei, nu mai știu cum îi spune, fiindcă am fost 73 de preoți acolo, și nu-i mai țin minte pe toți și am îmbătrânit și memoria mă cam lasă.

George Enache: *73 de preoți numai din eparhie?*

Pr. Capotă: Eram din Eparhia Dunării de Jos și a Constanței, de fapt Constanța era la noi.

George Enache: *Deci practic toți erau din zonă, din județele Galați, Brăila, Vrancea, Tulcea, Constanța.*

Pr. Capotă: N-am avut tulcenii și constănțenii acolo. Țștia 73 au fost numai de la noi. Pe urmă au venit și tulcenii și constănțenii.

George Enache: *Deci erau din Galați-Brăila.*

Pr. Capotă: Da, Galați-Brăila-Vrancea. Am fost 263, am aflat pe urmă, 263 de persoane luate într-o noapte, între care 73 preoți. Făcusem eu un calcul, cât la sută și găsisem 24,6%, cam așa.

George Enache: *Am găsit prin documente că era nebunie atunci, nu mai erau oameni care să acopere parohiile vacante.*

Pr. Capotă: Și l-am văzut aruncându-se să ieie porumb să-l mănânce. Am mers și am ajuns undeva unde am văzut o poartă și alte barăci. Unul dintre cei care mai făcuse Canal zice: „Aici suntem la Grindu!”. Grindu - care ține de centru, de la Periprava. Între Grindu și centru sunt vreo 6-7 km. Suntem la Grindu. În fața porții acolo, ne-a ordonat să ne așezăm jos, tot așa pe 5, și după un timp a venit cineva și ne întreba ce suntem, îl scria pe fiecare ce meserie are, și ne-a ținut până seara și seara ne-a vârat înăuntru. Ne-a numărat la poartă și ne-au vârat în barăci, în barăci am găsit paturi cu pătură și cearceaf. A doua zi ne-a pus pe 5 și ne-a dus la lucru la porumb. Am prășit acolo, n-am făcut mare lucru ca peste două zile să ne ducă la cules porumb și am început să culegem și era acolo un nisip și-un praf încât după vreo 5-6 zile, când ne-am spălat cămășile, ne-au dat voie să ne spălăm cămășile, că aveam spălătorie.

George Enache: *Era colonie mare.*

Pr. Capotă: Era, mai mare decât 9 Culmea. Ne-am spălat cămașa, s-a uscat, era curată când am luat-o a doua zi și când am venit de acolo era neagră, era un nisip cu mâl amestecat. Și cum mergeam noi pe drum până la locul de muncă ne făceam numai praf. Și am stat acolo și am lucrat la cules porumb, am mai lucrat la făcut gropi pentru vie. Fiindcă de unde era colonia Grindu, până la pădurea Letea nu era decât vreun km jumate-doi. Și ne-au dus lângă pădurea Letea și am făcut gropi. Acolo am observat, nu știam, dimineața când ne duceam toată pădurea, asta era

toamna, toată pădurea era verde, de sus până jos, ca pe la prânz să se facă galben-mar. O zi, două, trei până când au fost luați unii dintre noi să taie lemne, ca să ducă la colonie, pentru foc la bucătărie, și când au intrat în pădure, ce-au văzut.. toți copacii erau plini de mușchi, mușchii dimineața când aveau rouă erau verzi, când roua se usca era mușchiul brun. Asta am văzut în pădurea Letea, am intrat pe urmă și iarna acolo la pădure. După câțva timp, mi-aduc aminte, era 10 decembrie, o zi cu zloată, frig și zloată, 10 decembrie 1960, ne-a scos afară: „Ia-ți bagaju și ieși afară!”. Ne-a scos afară din colonie, curgea de sus, ne-a numărat.. Pe drum, tot curgea de sus, și când am ajuns la centru hainele noastre erau scoartă, plouase și înghețase, acolo la centru tot așa, la poartă numărați, ne-au vârat într-o baracă în care pe jos era nisip și pe lângă nisip se mai vedeau și fire de stuf ieșite. Și ne-am așezat pe jos acolo, asta era dimineața, am plecat noi, mâncare nu ne-au dat, nici mâncare rece, nici nimic, ca spre noapte, era noapte de acum, să ne scoată pe noi și unii au plecat spre debarcader spre Dunăre, că între centrul Periprava și Dunăre nu știu dacă sunt 2 km, nu știu precis, și este o linie de decovil de la debarcader până la magaziiile Peripravei. Periprava are magazine și ne-a scos, eu am fost cu vreo 4-5 inși, așa, și am încărcat saci cu arpacaș în vagonet și duceam sacii ăștia, dar între timp fiindcă nu ne dăduse mâncare am spart sacul de acolo și mâncam arpacașul ăla crud ca să aflu pe urmă, mata trebuie să știi că ești istoric, că soldații romani în legiunile romane li se dădea grâu în buzunar și mâncau grâu din buzunar mergând, eu am citit undeva. Și așa făceam și noi acum, am mâncat acolo și împingeam vagonetii ăștia și am mai vârat și noi prin buzunare. Am ajuns la debarcader și acolo am luat sacii ăștia și îi urcam pe un bac. Știu că am luat și eu un sac din ăsta în spate, trebuia să-l iei și când am urcat între puntea vasului și puntea care era pusă acolo. Când am ajuns pe vas era deasupra punții, cum mergeam erau două scânduri ca să treci dintr-o parte în alta, două scânduri așa și când am călcat cu dreptul, cu sacul în spate, probabil că scândura aia era mai șubredă, încât eu am apăsat mai tare și a căzut sacul jos. Nu mai spun câte înjurături am luat, bătaie n-am luat, dar înjurături... Au venit vreo 3-4 băieți de-ai noștri, mi-au pus sacul în spate și l-am dus la magazie. De acolo ne-au vârat jos, iar, în bac, aici am găsit paturi, câte doi în pat. Paturile erau pe 5 rânduri, și seara a pornit bacul, nu știu, seara, noaptea cam așa era, noi seara/noaptea ne duceam ca dimineața să ne găsim undeva cu bacul, unde erau numai lanuri de stuf, numai stuf. Eram pe Dunăre, era 10 decembrie, nu era înghețată, n-am găsit Dunărea înghețată și a acostat la un mal acolo. S-a făcut iar punte, noi am stat acolo, s-au coborât câteva echipe, noi n-am coborât fiindcă bacul ăsta avea 2 despărțituri, ca să aflăm că ne-a dus la tăiat stuf. Am stat în bac toată ziua aia și ni s-a dat mâncare adusă de acolo de la colonie. A doua zi ne-a scos din bac și ne-a dat jos, dar în bac seara acolo ce-am aflat, am aflat că bacul ăsta mai fusese la stuf cu dreptul comun și dreptul comun a făcut acolo o sobă mare, cam de un metru jumate și înaltă de vreo 2

metri și jumate în care se vâra stuf și se făcea foc și era cald în bac. Pe pereții bacului curgea apa iar era o pompă acolo și era permanent acolo schimbată, scotea apa de dedesubt și sus era o baracă unde stăteau ostașii și caralii, făceau cu schimbul, nu stăteau acolo. Îi aducea cu barca, îi ducea și a doua zi ne-a coborât pe mal, ne-a dat arpacașul acolo, arpacașul ăsta era un hârdău cu arpacaș, era pe brigadă și toată brigada noastră care eram, cred că vreo 60 de inși, cam așa ceva, brigada preoților, eram pe 3 sau 4 rânduri de paturi din astea, adică 5, 6, 7 cam așa ceva, că se aducea un hârdău din ăsta acolo jos, și aveam gamele, am uitat să spun că ne-a dat gamele, și unul care era de servici, un poloniar îi dădea lui ăsta, ăsta îl dădea mai sus și ajungea la fiecare și stăteam în pat și mâncam, stăteam cu genunchii atârnați și mâncam în pat acolo, că nu se putea altfel. Și gamelele le spăla serviciu, nu le mai spălam noi fiindcă nu aveam unde și ce era greu, asta mai târziu, își făceau doi inși de planton, 3 ore cum era și la armată. Plantoanele astea ce aveau... aveau grijă să facă focul și să alimenteze focul, adică, și să scoată hârdaiele, tinetele cum le spuneam noi și să le arunce în Dunăre, ăsta era cel mai greu lucru, să urci pe scări...

George Enache: *Dar unde erați cazat? Unde s-a oprit bacul, acolo era locul de cazare?*

Pr. Capotă: Da.

George Enache: *Bacul era practic închisoarea?*

Pr. Capotă: Bacul s-a oprit la malul Dunării, și noi eram cazați în bac, acolo mâncam, acolo dormeam și ne scoteau la... Și ce-am vrut să spun..., cel mai greu lucru să scoți tineta, care e ca un ciubăr, s-o ridici pe scări ca să o arunci în Dunăre, cel mai greu lucru ăsta era când cădeai de planton 3 ore, fiindcă se umple imediat.

George Enache: *Normal, atâția oameni..*

Pr. Capotă: Da, de la atâția oameni se umplea imediat. Și a doua zi ne-a dus la stuf. Stuful era pe malul Dunării, acolo a venit un civil, că așa îi spuneam noi, că Securitatea avea și civili de acolo, dintre oamenii din Periprava, și care ne-a învățat, ne-a arătat, cum se taie stuf. Am uitat să spun că jos, acolo în bac, ni s-au luat bocancii și ni s-au dat opinci, așa-numiții ciulci, cred că în limba lipovenilor înseamnă ciorap, cam așa ceva, era ceva dintr-un fel de mușama, ca o ciucată, cam așa ceva, te încălțai aicea și venea până aici (arată) până la genunchi.

George Enache: *Și după aceea se puneau opincile?*

Pr. Capotă: Puneai opincile, opincile erau din cauciuc și n-am găsit opinci pe piciorul meu, care era mare, aveam 45, acum port numai 43, s-au mai micșorat. Purtam 45. Și ce-am făcut? Când n-am găsit, am desprins opinca asta de cauciuc la spate, la spate are o bucată, nu-i cauciuc așa, e tăiat și are o bucată din talpă care se ridică și am desprins-o și asta era jos și piciorul meu mergea. Dar când am ajuns acolo la stuf și am început să tăiem, era apă pe jos și totdeauna am avut piciorul în apă, toată iarna. Ce făceam? Luam puf din ăla de stuf și puneam la opincă, tot apă

era, dar piciorul nu era pe cauciuc direct și să-ți spun un lucru, cât am fost la închisoare n-am știut ce este să răcesc sau să tușesc. Acolo fiind, unde a fost cel mai greu la stuf, n-am răcit niciodată, n-am tușit niciodată, nu știu, Dumnezeu poate mă apără.

George Enache: *Alții s-au îmbolnăvit acolo, nu?*

Pr. Capotă: Da, au fost oameni care s-au îmbolnăvit. Erau oameni cu reumatisme, am căpătat și eu de acolo reumatism.

George Enache: *Dar vârsta celor care erau acolo?*

Pr. Capotă: Asta era, că eu aveam 40, 38 când m-au arestat.

George Enache: *Da, dar erau și alții mai în vârstă, nu?*

Pr. Capotă: Erau cei mai în vârstă care greu...

George Enache: *Cam până la cât? 70 de ani?*

Pr. Capotă: Aveau 65 de ani, cam așa ceva. Erau oameni pe la 65 de ani, greu o duceau.

George Enache: *Iar pe vasul ăsta a fost vreun doctor vreodată?*

Pr. Capotă: Aveam doctorii noștri.

George Enache: *Din interior, tot arestați. Ați primit vreodată medicamente, lucruri de genul ăsta?*

Pr. Capotă: A, medicamente, nu... Eu cel puțin n-am primit niciodată.

George Enache: *Dar cum era tratați atunci bolnavii?*

Pr. Capotă: Era și farmacie, tot doctorii noștri erau la farmacie. Și te duceai la doctor, pe bac nu mai știu cum reacționau doctorii, când eram în colonie, te duceai și te cereai la doctor, te ducea seara acolo, te consultau doctorii, făceau o rețetă și te duceai la farmacie și îți făcea rețeta. Apropo de unu, era un fost inspector de poliție, că erau și din ăștia care îi spune doctorului, că-l cunoștea, „nu îmi mai da aspirină, că nu mai pot să o mai suport, da când am făcut rețeta și când am ajuns la farmacist, când îmi dă... aspirină... domnule...păi...”; „păi asta scrie”; „păi l-am rugat pe doctor și m-am uitat pe rețetă acetilsalicilicum”; „păi asta e aspirina domnule...”. Alte medicamente grozave nu se dădeau atunci, numai chestii din astea sau era de răni, se dădea cu pansterină, și te pansa, cam așa ceva. Uite am și eu aici un semn (arată), ăsta, dar aici mi-e umflat piciorul, când ne vâra în vagonet, în ultima clipă când să sune plecarea și trebuia să umplem vagonetii. Am aflat pe urmă de ce se făcea treaba asta. Și s-a suit Portase să deie că nu mai aveam bolovani, nu mai aveam piatră, să mai deie piatra de sus care nu ajunsese jos, o dădea cu târnăcopul și a venit un bolovan din ăla așa, s-a oprit aici și mi-a făcut rană. Am mers, m-am legat, am tăiat din pantalon și m-am legat aici, că atunci se putea până la colonie, la colonie mi-a făcut un pansament dar nu mi-a dat decât o zi ca să nu merg la lucru, restul am mers. Cam asta era. Pansterină, atunci am aflat de pansterină, așa îi

spunea, era verde, îți puneai aici doctorul și te vindeca. Cei mai mulți se răneau pe la mâini, chestii din astea.

George Enache: *Dar mânuși, lucruri de genul acesta pentru muncă n-ați primit niciodată? Pentru protecție?*

Pr. Capotă: Nu, n-am primit!

George Enache: *Cu mâinile goale?!*

Pr. Capotă: Cu mâinile goale, la stuf. A, la piatră ne-au dat o dată, ne-au dat o dată niște mânuși, iarna, fiindcă ce s-a întâmplat... Iarna când ajungeam noi acolo la piatră, erau bolovani de piatră și îi luai și te tăia piatra, cum era ea fărâmată așa, te tăia la mână. Și ne-au dat o dată niște mânuși dar nu știu dacă ni le-a lăsat o săptămână și ni le-a strâns. Niște mânuși să luăm piatră din asta pentru că toți se răniseră la mâini, din cauza pietrei iarna, te tăia pur și simplu, diferite unghiuri, colțuri din astea și când luai cu mâna te tăia, atât ne-au dat mânuși. Dar opinci ne-au dat.

George Enache: *Și cât ați stat acolo la tăiat stuf?*

Pr. Capotă: La stuf am fost 2 ierni.

George Enache: *Dar bacul nu se muta? Rămâneți în același loc?*

Pr. Capotă: Nu, am stat o iarnă și pe vară ne-au dus din nou la colonie și de acolo ne duceam la muncile câmpului vara.

George Enache: *Deci erau pe sezon!*

Pr. Capotă: Iarna ne duceam la stuf și vara ne duceam la muncile câmpului. Și bacul, am fost în vreo 2-3 locuri, mutat cu bacul, când se termina stuful aici, ne muta în altă parte cu bacul.

George Enache: *Și cum era treaba asta cu stuful? Puteți să faceți un instructaj, cum v-a învățat domnul de la Securitate că se face?*

Pr. Capotă: Stuful se tăia cu un așa numit tarpan, tarpanul ăsta este un fel de coasă mică, 30-40 de cm, mai tare, nu cum e coasa slabă, e mai gros la muchie și are vârf. Ce ne-a învățat? Ne-a învățat următorul lucru, unii nu l-au prins, eu l-am prins de prima dată, stuful cum e în picioare, nu îl apuci așa și tai, fiindcă alunecă tarpanul, și când tragi o dată te poate tăia. Stuful se face așa: pui mâna așa (arată), și cât prinzi cu mâna, îl apleci, îl arcuiești și când ai tras cu vârful tarpanului, să tai un rând de fire, să tai al doilea rând de fire, să tai al treilea rând de fire, și când s-a tăiat tot cât ai făcut un braț așa îl pui jos. Cei mai mulți prindeau așa cu mâna și se tăiau. Eu am învățat de prima dată cum se taie stuful. Era, nu-i foarte greu, la stuf n-a fost greu tăiatul, greu a fost căratul, fiindcă tăiai și ți s-a dat o sfoară, trebuia să facem maldărul de stuf, maldărul de stuf nu se făcea rotund, trebuia să-l faci ladă de 60/40, 60 lățimea și 40 înălțimea. Asta era regula, mai mic nu puteai să-l faci, n-aveai voie, mai mare nu puteai să-l faci că nu mai ținea așa. Și îl puneai pe un mănunchi de stuf, țineai cu genunchiul pe stuf, frângeai mănunchiul ăsta aicea jos, îl aduceai până aici,

aici iar îl frângeai și ne-a învățat cum să facem cheie din stuf, să faci un fel de cheie din stuf și să vâra așa, încât să faci legătura cu stuful. Nu se leagă cu sârmă, tot cu stuf. Iar seara, când terminai, trebuia să cari stuful la mal, la mal se făceau glugi de stuf și îl luai în spate, n-aveai voie să vâri tarpanul întrânsul, fiindcă spârgeai stuful cu tarpanul, dar noi, dacă erai pe la margine, unde erau soldații și caralii nu puteai să mai vâri tarpanul, dacă erai pe la mijloc mai vârai tarpanul și îl țineai pe partea asta, și pe urmă făceai așa și îl dădeai și pe partea astalaltă, că nu puteai să mergi. Și cu cât te îndepărta de mal cu atât era drumul mai lung. Prima dată ne-au pus 8 malduri, a doua zi 9, a treia zi 10 că am ajuns pe la vreo 16 malduri să facem.

George Enache: *Aceasta era norma zilnică de persoană?*

Pr. Capotă: De persoană, da.

George Enache: *Și după aia căratul cum era? Toți?*

Pr. Capotă: Fiecare își căra stuful.

George Enache: *Le cărați și pe alea 16 toate? Dus-întors, dus-întors?*

Pr. Capotă: Cât ai avut, atâta cărai. Și făceai glugi la malul Dunării. Nu eram pe Dunăre, eram pe un braț al Dunării.

George Enache: *Și stuful ăsta vreodată ați aflat pentru ce era destinat?*

Pr. Capotă: Era dus la Brăila, pentru Chiscani, se făcea hârtie din el. Dar am aflat că se ducea și în Germania, nu știu cum. Ne ducea din loc în loc și cu cât se îndepărta de mal cu atâta era mai greu de cărat stuful. Într-o zi ne-a pus numai la cărat stuf. Ce-am aflat? Că mai departe la vreo 2 km au fost și cei de drept comun, și nu i-a lăsat să care stuful la mal pentru că se temeau că fug, nu știu cum, și a lăsat stuful pe loc acolo. Și ne-au pus pe noi să căram stuful de acolo la mal. A fost cea mai grea muncă, 2 km, ca să mergi pe drum drept e foarte ușor, dar acolo, miriștea de stuf e cam așa ceva, 25-30 cm, cum e apa. Stuful nu-l poți tăia în apă, îl tai la marginea apei, sau pe iarnă am mai găsit și înghețat, pe gheață era cel mai ușor de tăiat, mergea tarpanul pe gheață așa frumos, ușor. Tăiatul nu era greu, greu era de făcut maldărul și de cărat. Și ne-a pus acolo o zi întreagă am cărat stuf, 10-15 maldăre, nu mai știu câte am cărat, a fost cea mai grea muncă.

George Enache: Adunat făcea cam 20-25 de km...

Pr. Capotă: Ce era greu? Fiindcă miriștea asta de stuf, stuful nu crește întruna, mai crește și câte un smoc, și mai sus, și mai jos, mai sunt și cărările, fac cam așa ceva, nu merg drept printre smocurile astea de stuf și atunci, tot stuful ăsta, coada stufului, e lată, o piaptână ăsta și te trage înapoi. Și atunci ce m-am gândit? Eu am făcut lada asta și la 40 de cm, trebuia să faci de la capăt dar am mai făcut o altă legătură la mijloc și una la 40 de cm de la coadă, încât am făcut așa ca un fel de sfeclă lunguiață așa și când mergeam, vârful cozii de la stuful meu făcea exact, și nu mai mergea să-l tragă. Asta mi-a fost ușurarea stufului.

George Enache: *Cum s-a comportat brigada preoților acolo? Erau și alte brigăzi pe profesie?*

Pr. Capotă: Nu, singura brigadă a preoților, dar și în alte brigăzi mai erau unii preoți.

George Enache: *Care a fost motivul pentru care aceștia au fost puși în brigada asta separată a preoților? Au avut regim special?*

Pr. Capotă: Nu pot să-mi dau seama, dar acolo la Periprava cât am stat noi cei mai persecutați erau preoții și avocații. Astea două categorii.

George Enache: *Brigada preoților era pusă la munci mai multe, mai grele?*

Pr. Capotă: Nu, aceleași munci care erau, dar erau persecutați, n-aveai voie, unii mai fugeau când veneau în colonie, mai fugeau după mâncare, după chestii din astea. Ca să vă dau un exemplu, când ne-au dus la stuf ne-au făcut o vizită medicală, era comandantul, medicii noștri, medicul închisorii și care erau bolnavi îi examina. Eu am spus „domnule eu sunt bolnav de inimă, de pericardită, de la 14 ani am avut pericardită”. M-a dat la examinare, m-au examinat, zice „treci”, ca să nu mă ducă la stuf, dar în timp ce treceam acolo, la grămada cealaltă mică, mă întreabă comandantul: „Ce ești?”; „Preot!”; „Treci dincolo!”, mi s-a întâmplat mie.

George Enache: *Și ați trăit la un loc? Brigada asta, a fost la un loc cu toții? Că la stuf am înțeles că ați fost toată brigada, nu?*

Pr. Capotă: Da.

George Enache: *Toată brigada preoților în același bac?*

Pr. Capotă: Nu numai, dar mai erau și alte brigăzi.

George Enache: *Luat acolo! Dus acolo! Și ați avut un comandant la brigadă? Un responsabil?*

Pr. Capotă: Nu, era un șef de brigadă dintre ai noștri, pe Canal au fost șefi de brigadă din cei cu dreptul comun. Era un țigan, Stănciucel, care a fost grozav, toată lumea îl pomenește ce om rău a fost. La noi a fost șef de brigadă dintre ai noștri, și ne mai permiteam să ne mai luăm la harță cu el.

George Enache: *Cine era?*

Pr. Capotă: Eu m-am cam luat la harță cu șeful de brigadă.

George Enache: *Șeful de brigadă era preot?*

Pr. Capotă: Tot preot era.

George Enache: *Și cine era?*

Pr. Capotă: Păi nu, am avut vreo 2, 3 și din Oltenia. Am avut și un străin o dată, nu era preot. Eu am fost numai șef de echipă.

George Enache: *Aha. Echipa cât avea?*

Pr. Capotă: Echipa avea 13-14 oameni. Apropo de șef de echipă, când veneam de la colonie, de la muncă acolo la piatră, aveam un preot, ăsta care i-am spus eu, Bălănuță care fuma, și n-aveam voie la pachete, n-am avut 2 ani de zile, n-

am avut deloc voie la pachete, și șefii de echipă erau cei 5 care mergeau în frunte, și el m-a rugat „Lasă-mă pe mine să stau în frunte, că mă arunc după chiștoace”, că caralii zvârleau chiștoace, și se arunca după chiștoace. Și eu „Da bă, intră acolo!”, și eu eram mai încolo, vreo 4-5 și nu știu cum, un caraliu acolo întreabă să vină șeful de echipă de la echipa a 5-a parcă eram, și m-am dus eu. „Păi nu tu, ălălaltul, Bălănuță”. Vine ăsta. „Păi nu sunt eu șef, dânsul este.”; „Păi de ce nu stai în față?”, îmi spune mie; „Păi m-a rugat să steie în față el, că se mai aruncă după chiștoace”. Adică aveam șeful de echipă, dar când ne pune echipa la mai greu așa, mă luam la harță cu șeful de brigadă: „...Ce-mi persecuți oamenii?”.

George Enache: *Și șeful de brigadă, vă amintiți vreun nume din ăștia 4 câți au fost?*

Pr. Capotă: A fost o dată și Bălănuță, a fost o dată și Portase, a fost o dată un preot din Bârlad, nu mai știu cum îi spune, dar n-au făcut rău ai noștri, șefii de brigadă.

George Enache: *Cei care erau puși din afară erau mai duri?*

Pr. Capotă: Noi n-am avut, am avut tot dinăuntru, doar unul, nu mai știu cum îl chema, din București, era inginer. M-am mai luat eu la harță cu el, dar nu era rău.

George Enache: *Și cu harța asta ați avut de suferit? Sau era numai față de șefii de brigadă, nu și față de caralii?*

Pr. Capotă: Am avut de suferit, de vreo 2-3 ori, atât.

George Enache: *Și asta ce însemna?*

Pr. Capotă: O dată, de exemplu, eram la piatră, acolo la 9 Culmea, când am protejat pe cineva și caraliul m-a observat. „De ce nu-l lași?”, „Păi nu poate!”, „Treci la baracă!”, „Păi dacă omul e bolnav”, „Dacă e bolnav să stea în colonie, aicia trebuie să muncească”. M-am luat la harță cu caraliul, m-a dus la baracă și la baracă m-a legat cu sârmă ghimpată, cu mâinile înapoi, noroc că nu mai era decât vreo oră, o oră și ceva până plecam la colonie. Și m-a dezlegat când am plecat pentru că nu le dădea voie ostașii să fie omul legat la mână ca să meargă și mi-a spus „Rămâi în poartă!”. Rămânerea în poartă- tu când treceai de poartă tu trebuia să stai lângă poartă acolo și mai erau și alții care făceau chestia asta, eu n-am mai stat în poartă, m-am dus, și după vreo oră și ceva a venit caraliul și cu locotenentul-major și m-a chemat afară din baracă și m-a dus la comandament. Și acolo că de ce am favorizat pe ăla și nu mă pui bine cu șeful de brigadă, care era unu Mihail, fusese legionar, acum nu mai era, și se purta urât. Și i-am spus comandantului așa, așa, și m-a dus într-o cameră acolo, am stat acolo și mă păzeau 2 caralii, era unu care-și zicea el Gheorghe Dracul, rău... și a venit și comandantul și o dată văd că-mi pune mâna aici și m-a trântit jos caraliul ăsta, mi-a tras pantalonii și îl aud pe comandant „Nu, nu, dau eu!” dar eu am început să zic „Duceți-ma la doctor, că-s bolnav de

inimă”, că eu știam că în armată când îți dă 25, doctorul te examinează după 3-4 lovituri. Și mi-a dat comandantul 1, 2, 3. După 3 s-a oprit.

George Enache: *Cu ce v-a bătut?*

Pr. Capotă: Cu bastonul ăla al lor. Bătaia asta am luat-o eu la 9 Culme. Am mai avut o dată un conflict cu un caraliu tot la 9 Culme. Nu știu ce s-a întâmplat, era un învățător venit în brigadă la noi, îl chema Onel, de loc de pe lângă Tălășmani, cam așa ceva, și l-a bătut și i-a dat sângele. Și eu am început atunci să fac scandal la caraliu, că de ce îl bate; „Ia treci încoace!” și m-a dus în camera lui acolo; „De ce faci gălăgie?”; „Domnu sergent, eu sunt preot când văd sânge mi-e rău, se poate întâmpla chiar așa, să-l bateți chiar așa să curgă sânge, da ce sunteți criminal?”, l-am luat așa cu chestii sentimentale și mi-a dat drumul, nu mi-a mai făcut nimic. Ca să-ți spun acum o chestie cu domnul ăsta Onel. După ce ne-am eliberat, eu am fost preot la Obârșeni, coboram jos la Tălășmani. De la Berești a urcat cineva vizavi de mine și a început să vorbească cu cineva, și în timpul tunelului tot a vorbit și eu îi spun „Domnule, dumneata nu ai un frate învățător?” „Nu domnule.” „Domnule, vocea asta mie îmi sună în ureche. Eu am mai auzit-o undeva, nu știu unde, dacă ești dumneata sau ești frate cu cineva. Cum te cheamă domnule?” „Onel”, „Măi nea Onel, dumneata ești? Eu sunt preotul Capotă”, „Văleu părinte...”. Mi-a sunat vocea în ureche în timpul tunelului.

George Enache: *Dar nu v-ați recunoscut inițial nici unul nici altul?*

Pr. Capotă: Nu, nu, pe urmă când ne-am dat jos, ne-am văzut. Atât am fost chemat eu la bătaie. La bac tot așa, am mai avut un conflict și m-a vârat la cameră, bacul n-are închisoare, carceră, nimic, dar are locul unde să duc lanțurile de la ancoră. Asta era carcera noastră. Și am stat și acolo o noapte și o zi, era iarnă, era cam rece, dar am scăpat. Încolo n-am avut conflicte decât o dată cu un caraliu, tot așa luam apărarea cuiva, și acum să-ți spun o chestie, un învățător de pe lângă Panciu, care este aproape la 2 km de satul unde am fost eu preot, Călimănești, și era cuscră-miu acolo, a avut numai 24 de luni, și s-a dus acasă, și s-a dus la socru-miu, îl cunoștea, și i-a spus: „uite părinte așa, așa, și zice, domnule să-ți trăiască ginerele, la toți ne ia apărarea”. Dar altul care mai era tot din sat de acolo care fusese la închisoare la Focșani, și îi dăduse drumul zice: „Mai era unu tot așa și la noi, ăștia o pățesc rău domnule”. Dar am avut satisfacția asta că socru-miu a avut bucuria că trăiesc.

George Enache: *În aceste lagăre...*

Pr. Capotă: Suntem încă la stuf.

George Enache: *Bun, continuăm cu stuful.*

Pr. Capotă: Ne-a mutat cu bacul, pe malul drept, pe un braț al Chiliei. Aici era o gârlă, pe lângă gârla asta noi mergeam vreo 6 km până unde tăiam stuf. Îmi aduc aminte și acum, era 30 ianuarie, Trei Ierarhi, tăiam stuf și a început să vină apa,

a venit până la glezne, s-a ridicat până aici (arată), noi tăiam stuf și am strigat la caraliu: „Domnule, vine apa!”, se înfundase probabil undeva și inunda în baltă. Caraliul, când a văzut că a ajuns apa până la genunchi, a trimis la bac pe un alt caraliu să vadă care-i situația, dacă ne retragem, că nu putea să ne retragă decât dacă primea ordin. Până când a venit ăla înapoi, s-a făcut apa până aici (arată), n-am mai tăiat stuf, stăteam așa și s-a ridicat apa și toată lumea de acolo îi spune plaghie- stuf, foi de stuf, toată mizeria din baltă se ridicase și a venit ăla cu ordin că trebuie să ne retragem la colonie și eram pe lângă o apă și ne-am încolonat și să mergem, soldații mergeau cu armele sus, și ei erau în apă, ne înjurau că din cauza noastră sunt în acea situație. Acolo sunt în baltă așa-numiții „popi”- o movilă de pământ și crescută, un fel de țipirig, chestii din astea, papură, așa fac cărările, nu poți merge pe drum drept, acum era apă, nu se mai vedea, și mergeai și dădeai peste un pop din ăsta, te ridicai, când să faci pasul următor cădeai la loc. Ne-am stropit peste tot, ajunși la malul Dunării, ne-am oprit pe mal, ne-am dezbrăcat și am făcut la 30 ianuarie baie în Dunăre, ne-am spălat hainele și am intrat cu hainele în brațe în bac. Acolo, noroc că se făcea focul, ne-am dus în pat și ne-am învelit acolo și ne-am încălzit cu toții. A fost o zi cumplită, care o țin minte. Cine își închipuie că în Deltă e așa de frumos, pentru mine nu mai este frumos în Deltă.

George Enache: *Acolo mai e ceva? De curiozitate, ați mai fost pe acolo?*

Pr. Capotă: N-am mai fost, dar a fost cineva.

George Enache: *Se mai păstrează ceva? Vreun rest, vreo ruină?*

Pr. Capotă: Ruine mai sunt acolo. A fost un fiu, al unui caraliu de la Stoicani, care a stat acolo cu taică-su și a fost acolo acum vreo 5-6 ani să vadă, nu mai este nimic, e dărâmat. Au furat scânduri, barăcile erau de scânduri, cică unde a fost comandamentul mai este ceva dar tot așa dărâmat.

George Enache: *Și după această zi memorabilă ce-ați mai făcut?*

Pr. Capotă: Am mai avut o zi memorabilă. Eu am făcut 48 de luni. În ultimul an vine: „Cutare, cutare...”; „Luăm bagajul?”; „Nu, nu..”, ne-a scos din bac, ne-au încolonat și ne-a dus la Periprava, noi de la centru am mers la Dunăre și Dunărea făcea un cot așa încât de aici veneam la centru așa încât nu mai trebuia să mergem pe Dunăre și aici era o baltă. Nu se mai vedea și am trecut prin baltă, tot așa ostașii cu armele în mână și ne-a dus la colonie.

George Enache: *Puteți să-mi descrieți puțin Periprava?*

Pr. Capotă: Stați să vă spun întâi ce-am început. Și ne-a dus la colonie, ne-au vârat într-o baracă, în care erau paturi puse unele peste altele, și am stat acolo o noapte întreagă, am dormit pe paturile alea pe acolo, și a venit de la Securitate, de la centru, să ne ancheteze. Ne-a anchetat a doua zi: „Unde ai fost legionar? Ce-ai făcut?...” și, după ce ne-a anchetat pe fiecare, ne-a trimis iar la colonie, iar am trecut prin apă. Domnule, colonia asta se afla la vreo 3 km de satul Periprava, care este pe

malul acestui crac al Dunării, la vreo 2 km de Pădurea Letea, care se întinde de la Periprava spre brațul Sfântul Gheorghe, așa se întinde ea de la nord la sud, aici a fost baltă, s-a făcut un dig și s-a scos terenul ăsta de la Sfântul Gheorghe la Periprava și a făcut teren de agricultură, între Dunăre și Pădurea Letea, și aici a înființat colonia de la Periprava, fiindcă satul se numea Periprava și era, cred că din 10-11-12 barăci, că avea și baie făcută de ai noștri, am făcut și moară acolo, unii ai noștri, doi băieți morari au făcut moară.

George Enache: *Și era practic lagăr, înconjurat cu sârmă ghimpată.*

Pr. Capotă: Înconjurat cu sârmă ghimpată, iar afară erau alte barăci-magazii unde se țineau hainele, alimentele și avea legătură cu debarcaderul de la Dunăre, cu o șosea și pe această șosea era o cale ferată de decovil, și de la Dunăre se cărau alimente sau ce trebuia.

George Enache: *Deci practic colonia asta a fost creată ca să se pună în valoare terenul ăsta de acolo.*

Pr. Capotă: Da, pentru asta.

George Enache: *Deci vara munceați la porumb pe terenurile coloniei...*

Pr. Capotă: La cules, am cules porumb și erau coșările de porumb multe. N-a mai încăput porumbul în coșări și l-am pus între coșăre, și acolo cum iarna e umedă, fiindcă toamnele sunt foarte frumoase acolo, primăverile sunt mai grele acolo, porumbul nefiind probabil copt, că noi trebuia să-l culegem, a început să înflorească și ne scoteau între coșărele astea, stăteau doi soldați la capătul ăla, doi aici, la alte coșăre tot așa, alegeam porumbul, îl sortam.

George Enache: *Dar el cam la ce vreme era ridicat? Porumbul ăsta? Sau era ținut iarna acolo?*

Pr. Capotă: Era în coșăre și s-a pus și între coșăre că între timp trebuiau să vie cu bacuri, cu remorchere, să ridice porumbul.

George Enache: *Dar n-ați fost niciodată la încărcatul bacurilor cu porumb?*

Pr. Capotă: Nu, nu, n-am fost. Fiindcă tot acolo, în ultima vară, eram trecut la inapți și am lucrat în grădină, inapții lucrau la grădină, vreo sută și ceva de hectare de grădină.

George Enache: *Dar dumneavoastră de ce ați ajuns la inapți?*

Pr. Capotă: Fiindcă eram slab, slăbit, nu mâncam mult și eram slab și am ajuns la inapți la grădină. De la grădină s-a pus acolo, probabil era planificat, praz pentru toate închisorile din țară. Am muncit la prazul ăsta, dar acest praz, n-au mai venit să-l ieie, nu știu ce s-a întâmplat, că a rămas acolo și o vară întreagă am mâncat numai praz, praz fiert, nici ceai de cartofi nu mai era.

George Enache: *Grădina era la Grindu?*

Pr. Capotă: Eram la Periprava, vara când ne aducea de la stuf, eram la Periprava.

George Enache: *Deci Grindu ce era practic? Un fel de filială, unde erau trimiși oamenii pentru stuf, sau era și porumb?*

Pr. Capotă: Nu, nu, lucra cu partea aceea de porumb.

George Enache: *Dar la Periprava era grădină?*

Pr. Capotă: Era și porumb, și grădină și stuf.

George Enache: *La Periprava când v-au mutat?*

Pr. Capotă: La 10 decembrie 1960 cred că era.

George Enache: *Și acolo s-a mai păstrat brigada asta a preoților?*

Pr. Capotă: Când am ajuns acolo nu mai era brigada preoților, dar majoritatea eram tot preoți într-un dormitor, dar la lucru când ne-a dus cu bacul au mai fost și alții. Îmi aduc aminte la Periprava, în brigada preoților eu eram tocmai în fund încolo și aud o discuție în colțul spre ieșire, unu, ca să aflu că era preot catolic, blama pe episcopii noștri, cum că s-au dat cu comuniștii, chestii din astea, ceea ce în parte era adevărat, și eu mă ridic de acolo și zic „Ia ascultă părinte, dar episcopii dumneavoastră ce-au făcut?”, „Păi Episcopii noștri...”, „Să-ți spun eu ce-au făcut. S-au retras de la conducerea eparhiilor și au lăsat pe preoți să conducă, și ei s-au retras ca să nu fie arestați, să nu conlucreze cu Partidul Comunist...”, și am mai avut discuții cu el așa, nu dușmănoase.

George Enache: *Deci ca să înțeleg bine, a fost o brigadă a preoților la Grindu, care a participat la diverse campanii.*

Pr. Capotă: Și a fost o perioadă și la Periprava, după ce am venit de la stuf.

George Enache: *Dar erau aceiași sau o parte din fosta brigadă a rămas la Grindu?*

Pr. Capotă: Domnule, brigăzile niciodată nu erau aceleași. Altă dată veneau, altă dată plecau la judecată.

George Enache: *Am înțeles, dar în esență era un nucleu de preoți, care era într-un fel definit față de ceilalți.*

Pr. Capotă: Da, era. Și discutam cu preotul ăsta amical, că eu așa socot să nu fim dușmani. Și astăzi eu am cu ortodocșii noștri discuții la Memorialul de la Aiud, din cauza greco-catolicilor, ca să aflu pe urmă că acest preot, după ce s-a eliberat, el era din București, de la Sfântul Iosif și nu l-a mai dus în București, cum nici pe mine nu m-au mai lăsat la Galați, și l-au dus într-un sat Greci, în județul Tulcea, unde era un preot care ținea pe o verișoară de-a mea, care fusese și consilier economic aici și a fost un scandal o dată cu benzina, cred că știi când a fost arestat consilierul economic, administratorul, când era Antim și era actualul episcop de la Râmnicu Vâlcea, Gherasim, care era vicar, și a îndemnat pe administrator și pe preotul ăsta, că se făcea raționalizare la benzină și au cărat benzină și au pus-o în butoaie în pământ pe care n-au înregistrat-o și un șofer, certându-se cu administratorul, i-a turnat la Securitate și i-a arestat. Și ăsta, s-a dus la preot acolo și vorbind că a fost

arestat și zice: „Cea mai frumoasă figură pe care am avut-o la preoții ortodocși a fost unu preotul Capotă”, și ăla zice: „Păi, ce, eu nu-l cunosc? E verișor cu nevastă-mea domnule!”. E din Cudalbi și a venit ăla și mi-a zis: „Uite, ce a spus preotul ăsta” și m-am mai întâlnit cu el o dată prin București și am intrat amândoi într-o cofetărie și am stat de vorbă, acum îl mutase pe el de acolo, de la Greci la Pitești. De atunci nu m-am mai întâlnit cu el, am avut și un episcop din ăsta pe vechi, de sus, de la Slatina, nu mai știu cum îl chema, nu prea am discutat cu dânsul.

George Enache: *Aveați timp de rugăciune?*

Pr. Capotă: Nu, n-aveai voie să-ți faci rugăciunea, n-aveai voie să-ți faci cruce, o făceai în pat sau cu limba. Asta era clar, nici nu se discuta măcar.

George Enache: *Cum se desfășurau zilele din lagăr, ce vi s-a părut dumneavoastră deosebit acolo, dacă ați avut măcar timp de o discuție sau a fost ceva, vreun învățământ politic, ceva de genul ăsta s-a încercat acolo?*

Pr. Capotă: Nu.

George Enache: *Pur și simplu muncă.*

Pr. Capotă: Nu, nici nu aveai timp să discuți politică și te temei fiindcă aveam noi impresia, sau cam așa ceva, că unii dintre noi turnau. De exemplu la 9 Culmea a plecat un șef de cameră, care era din Bârlad, nu mai știu cum îi spune, preot, și m-a pus pe mine șef de cameră, ca să aflu de la unu, zice „Păi da, cică ar fi zis comandantul, legionar pe legionar a pus șef de cameră”, deci erau din cameră care mai turnau.

George Enache: *Dar ce rol avea chestia asta cu legionarii? Erau majoritatea foști legionari acolo sau...?*

Pr. Capotă: Păi numai legionari erau. Toți care am fost arestați atunci la 9 Culmea, toți am fost legionari, și unii pentru... ai cartea aceea „Pentru o lingură de arpacaș”?, unii pentru o lingură de arpacaș sau un polonic de arpacaș turnau. [...]

George Enache: *Cum a fost I. V. Georgescu⁵? V-ați întâlnit cu Ioan V. Georgescu acolo?*

Pr. Capotă: Păi dacă am stat pat lângă pat cu I. V.

⁵ Ioan V. Georgescu – „născut la 13 ianuarie 1909, în județul Argeș și decedat la 21 noiembrie 1976, în București. Secretar-ajutor la Facultatea de Teologie din București (1934-1937), preparator onorific (1931 - 1933), apoi asistent (1933-1945), pe lângă catedra de Exegeza Vechiului Testament la aceeași facultate. Răpit de sovietici în august 1945 și dus în închisoarea Lubianka din Moscova, condamnat la 20 de ani muncă silnică, a executat o parte din pedeapsa la Verhoiansk, Uhta, Irkutsk, Krasnoiarsk și Vorkuta până în 1955, continuând cu doi ani de închisoare la Gherla, apoi în diferite lagăre de muncă din Dobrogea, fiind eliberat abia la 12 septembrie 1962. Mai târziu a fost corector (1963-1967), apoi redactor principal (1967-1976) la Institutul Biblic și de Misiune Ortodoxă al Patriarhiei; cunosător al limbilor clasice și orientale și al mai multor limbi moderne”.

(<http://biserica.org/WhosWho/DTR/G/IonGeorgescu.html>, Internet)

George Enache: *Puteți spune câteva cuvinte despre Georgescu?*

Pr. Capotă: Stai, am mai fost cu încă unu, Horia Cosmovici⁶.

George Enache: *Horia Cosmovici, cel convertit la catolicism?*

Pr. Capotă: Da, era. Dar să-ți spun cu Horia Cosmovici atunci. Eu ce-am aici acum, am avut aici pe pleoapă și sângera, praf, chestii din astea, sângera și m-am dus la doctor. S-a uitat, m-a luat în evidență acolo și o dată mă cheamă doctorul nostru la un consult. Eu am aflat pe urmă cum că venise o comisie de la Securitate, de la centru să constate cine sunt bolnavi grav, chestii din astea, și doctorul nostru m-a scos, doctorul Robitu de la Brăila, m-a scos și pe mine, m-a văzut ăla, zice: „Scrie-l!”. Pe urmă întreb pe Robitu, după aceea zice: „Ia o parte din ăștia care sunt bolnavi și îi duce la Văcărești, unde este închisoarea-spital”. Ei, a trecut un timp, o lună jumate, când mă văd strigat, strigat eu și alții, printre care și Horia Cosmovici, atunci l-am cunoscut pe Horia Cosmovici. Și ne-a dus cu vaporul până la Galați, la Galați ne-a dus la închisoare, și aici la închisoare, ne-a luat: „Tu ce ești, tu ce ești?”; „Eu sunt preot”; „Aici nu mai ești preot, ești pușcăriaș”; „Domnule, i-am zis eu, în orice haină oi fi eu, sunt preot, nimeni nu îmi poate lua preoția, nici cel care m-a preoțit, niciun episcop, niciun patriarh, niciun sinod, poate să nu mă lase să slujesc dar harul nu mi-l ia”; „Aici ești pușcăriaș!”. A trecut. Ca să-mi spună când am venit la Periprava Horia Cosmovici: „Părinte, te-am admirat și te admir”. Dar ce vroiam să mai spun? Pe vas eram jos acolo, nu ne lăsa sus, când ne-au adus înapoi ne-au lăsat sus, dar când am venit, jos, și îmi spune unu Dăineanu, zice: „Îl vezi?”, îmi arată pe cineva, zice: „Moșu ăsta are vedenii”; „Ce vedenii mă?”; „Are vedenii că stă cu fața în sus, în pat bolnav și zice, vede pe Domnul nostru Iisus Hristos cu inima sângerândă și zice, spune el că în timpul ăsta îi vin niște mirosuri plăcute”. Eu care sunt cam raționalist, nu prea am crezut. S-a întâmplat că la Văcărești să fiu în cameră cu moșul ăsta.

George Enache: *Dacă v-a luat cu vasul, unde v-a dus?*

⁶ Horia Cosmovici - născut 4 aprilie 1909, a fost avocat, preot și pictor. În 1940, Ion Antonescu l-a numit pe Cosmovici subsecretar de stat, pentru probleme doctrinare, la președinția Consiliului de Miniștri. La 30 noiembrie 1940, avocatul Cosmovici a pledat în favoarea lui Corneliu Zelea Codreanu la procesul de revizuire a condamnării acestuia din 1938. La 8 septembrie 1943, Cosmovici s-a convertit la catolicismul de rit bizantin.

După 1944 a fost arestat de șase ori și a ispășit în detenție timp de peste 17 ani termene de pedeapsă penală. În 1964, prin amnistia generală adoptată în același an, a fost eliberat din lagărul de muncă forțată de la Periprava.

Cosmovici a murit la 11 martie 1998 și a fost înmormântat în cimitirul Bellu Catholic.

(<http://www.fgmanu.ro/Personalitati/Cosmov.html>, Internet;

<http://horiahcosmovici.blogspot.ro/>, Internet).

Pr. Capotă: La Galați, și de aici cu duba la Văcărești. Și s-a întâmplat că erau celule de 4 inși, cum au fost chiliile mănăstirești de 4, și asta era prin luna martie, și stând aicia cu moșul Varga, că așa îl chema, era din Chișinău Criș. S-a întâmplat că am fost cu el în această celulă. Nu mai știu cine erau ceilalți doi, unu era parcă un inspector de pe la Banca Națională, cam așa ceva, pe vremuri, că ne spunea el cum juca la bursă, și nu mai știu care era unu și a venit o dată să ne scoată la plimbare, unde, jos, noi eram la etaj, jos era o curticică mică, în mijloc era un liliac, care începuse să îmbobocească, 5-10 minute cât ne-am învârtit acolo, ne-am bucurat și noi de aer și ne-a dus înapoi. Când ne-a adus acolo caraliul care ne-a dus, s-a dus a descuiat celula, a dat ușa să intrăm, dar el zice: „Da ce miroase aici?”, dar eu care eram primul să intru, miros și eu, un miros așa grozav, și io zic: „probabil că mirosul de la bobocii de liliac”. Moșu Varga n-a ieșit la plimbare, stătea în pat, nu putea, după ce am intrat, s-a închis ușa, după un timp moșu Varga începe să vorbească: „În timp ce dumneavoastră erați la plimbare mie mi-a apărut pentru prima dată aici Domnul nostru Iisus Hristos și am avut acest miros, când ați intrat dumneavoastră și a întrebat caraliul”. Ce zic eu? Poate că moșul Varga a fost influențat, poate că eu, am fost și eu în camera asta, dar caraliul care nu credea? Caraliul care nu credea a simțit și el acest miros, deci moșul Varga avea aceste mirosuri. Nu mai știu de moșul Varga, fiindcă l-am lăsat acolo la spital și pe noi ne-a readus la Periprava, și de aicia m-a dat la inapți, eram și slab.

George Enache: *La ultima întâlnire ați vorbit ceva de Cosmovici, Horia Cosmovici, despre Ioan V. Georgescu, ne oprisem atunci să discutăm câteva lucruri, că v-a fost coleg de cameră.*

Pr. Capotă: Și Horia Cosmovici și Georgescu. I.V., cum îi spuneam noi, a avut o ținută morală impecabilă, cu noi vorbea despre teologie ortodoxă, dar naționalistă. Cu Horia Cosmovici fiindcă era catolic, nu vorbeam teologie, vorbeam numai politică, dar cu I.V. vorbeam despre o teologie ortodoxă cu vederi înspre națiune.

George Enache: *Ce înseamnă acest lucru? Cum vedea el lucrurile acestea? Vă mai amintiți? Ce înseamnă lucrul acesta, teologie și națiune, legătura aceasta care acum e atât de contestată?*

Pr. Capotă: El era adeptul revistei „Gândirea”, care promova o ortodoxie naționalistă, și așa erau și ideile lui. Adică discutam de orice chestie așa, nu că făcea eseuri sau ținea vreo conferință, discuții așa, de la orișice chestie, venea și o treabă din asta că vedea prin acest naționalism și ortodoxia, sau împletea ortodoxia cu românismul, cu naționalismul. Nu socotea că noi românii putem să fim catolici, protestanți, fiindcă nașterea noastră a fost ortodoxia și atunci în orice chestie se punea accentul pe această uniune ortodox-român.

George Enache: *Dar nu au fost polemici între Cosmovici și I.V.?*

Pr. Capotă: Nu, nu. Nici între mine și Cosmovici nu au fost polemici de acest gen.

George Enache: *Dar a pomenit vreodată de intențiile lui de a trage întreg poporul român la o unire cu Papa?*

Pr. Capotă: Nu, nu.

George Enache: *Nici de aventurile lui politice de dinainte nu v-a povestit?*

Pr. Capotă: Aventurile lui politice de înainte erau cu Istrate Micescu⁷, el a fost secretarul lui Istrate Micescu și Istrate Micescu era și el naționalist și discutau, până când la un moment dat Istrate Micescu a trecut la cuziști, iar cuziștii și cu legionarii nu se înțelegeau, de când s-a făcut despărțirea de la Iași, și îmi spunea Horia Cosmovici că odată s-a dus la Micescu acasă, că se ducea, și iese servitoarea la ușă și zice: „Poftiți, domnul profesor e la masă. Poftiți.”, zice: „Nu, nu, dă-i scrisoarea asta”. Și i-a dat scrisoarea și îmi spune Horia Cosmovici ce era în scrisoare, era urmarea unui articol scris de către Istrate Micescu, nu știu în ce ziar, „Domnule căpitan” intitulat, și vorbea de mișcare și de căpitan, atunci, îmi zice, eu i-am pus în plic „Între dumneavoastră și căpitan aleg căpitanul”. Și atunci s-au despărțit Istrate Micescu de Horia Cosmovici. Și mai spunea, că nu mai știu unde, pe vremea comuniștilor, când a fost arestat și Istrate Micescu zice că s-au întâlnit pe niște scări, nu mai știu în care închisoare, și s-au îmbrățișat. Atunci s-au împăcat și s-au îmbrățișat dar, din punct de vedere al activității lui la conducerea Guvernului, el a fost un fel de secretar, cam așa ceva, neoficial, dar totuși era secretarul Guvernului și când, a văzut atitudinea lui Antonescu, și-a dat demisia din funcția de secretar și nu a mai activat. Aicia se purta omeneste, v-am spus, mi se pare că nu, o dată eram la grădină și culegeam la roșii, pe un rând de roșii, el era pe partea asta și eu pe partea asta, culegeam roșii. Și el a început să mănânce, eu n-am mâncat, nu mâncam și am numărat până la 49 de roșii pe care le-a mâncat într-o zi. Eu, când a venit masa, că ne aducea în hârdaie de la închisoare, aici la grădină, erau grădini de sute de hectare, unde munceamăștia inapții sau cronicii, eu am tăiat o roșie în ciorba din gamelă și așa am mâncat roșia. El îmi spune: „Părinte, dumneata spui că ești băiat de țaran...”; „Da domnule, și mă mândresc cu asta”; „E, io-s fecior de boier, mănânc roșia așa și dumneata fecior de țaran o aranjezi și o tai în mâncare...”; „Păi nu o pot mânca altfel, varză mâncam, ardei grași mâncam dar roșii nu puteam mânca decât atâta”. Discutam din familia lui, cum tatăl lui era un bun bucătar și cum îi veneau prietenii și își puneau șorțul și făceau mâncare și apoi mâncau cu plăcere. Mama lui, mi-a spus cum a trecut el la catolici, că a fost cu mamă-sa la preotul din parohie de

⁷ Istrate Micescu - născut 22 mai 1881, decedat 22 mai 1951 în penitenciarul Aiud. Jurist, om politic și profesor universitar român, a îndeplinit funcția de ministru al Afacerilor Străine în perioada 1937-1938.

acolo, nu a spus care și zice că a ieșit părintele în balcon și ne-a întrebat ce dorim, „Păi uite așa, așa, vrem să botezăm un copil...păi când vreți?...N-am timp atunci, veniți în cutare zi să-l botez. Eu m-am supărat, hai mamă, dacă e vorba de așa, hai la catolici. Și am botezat la catolici și atunci am trecut și eu la catolici”, dar zice știu eu, și el nu știa că eu știu, soția lui care era din Galați, era fiica secretarului sau președintelui, nu mai știu, al Camerei de Comerț din Galați, era catolică, fiindcă mama ei era catolică, deși, ăsta, Popa, era secretarul sau președintele Camerei de Comerț. Camera de Comerț avea și liceul comercial, Camera de Comerț îl întreținea, nu statul. Și fiica lui era catolică, și Cosmovici se căsătorise cu dânsa, dar nu trecuse încă la catolici, și atunci s-a hotărât și el și a trecut la catolici. Nu-i bârfea pe ortodocși, cel puțin față de mine. V-am spus că m-a apreciat.

George Enache: *Dar I. V. Georgescu v-a spus vreodată ce-a pățit prin Rusia, pe acolo?*

Pr. Capotă: Nu, nu.

George Enache: *Se ferea, îi era teamă.*

Pr. Capotă: Ceea ce știu, atâta era că el când a venit, l-a dus în domiciliu obligatoriu și soția lui, care divorțase de el, a divorțat de al doilea bărbat și a venit și a stat cu el în domiciliu obligatoriu și pe el din domiciliu obligatoriu l-a adus la noi la Periprava.

George Enache: *După câte văd, mai mult aici la inapți ați avut mai mult timp de discuții decât în alte părți.*

Pr. Capotă: Păi nu, că în alte părți munca era prea grea. Când veneai nu știai cum să te așezi jos. Eu, când îmi venea mâncarea pe câmp vara, când eram și la câmp, iarna la stuf și vara la agricultură, până îmi venea rândul la hârdău, mă așezam mai încolo așa pe bolovani, pe ce era, mă așezam și stăteam, și îi spuneam lu unu dinaintea mea să-mi spună când e numărul meu, că pe număr te chema. Și atunci cădeai jos, sau cel puțin eu eram mai slab, mai slăbit așa, nu prea îmi făceam nici norma, mă ajutau și alții la normă, nu aveai timp să discuți, nici nu aveam cu cine discuta, nivelul preoților noștri de la țară era la pământ. Erau cu seminarul, făcuseră numai seminarul pe vremuri, fiindcă eu eram cel mai tânăr dintre cei arestați acolo, toți restul erau cu seminarul și unii au mai făcut teologia, dar la fără frecvență se duceau.

George Enache: *Înainte de 1918 majoritatea candidaților la preoție făceau seminarul, doar unii mergeau la Facultatea de Teologie din București sau Iași, unde studiau câte 2-3 ani acolo și cam atât.*

Pr. Capotă: Până în 1933, când s-a impus să aibă și teologia, erau toți cu seminarul și nu numai, dar un singur preot am văzut la țară care îl interesa cartea, unul preotul Teodor Iordache care atunci când a terminat seminarul, aicia la Galați, el era clasa a VIII-a și eu clasa I, a intrat în ziaristică și a fost redactor șef la ziarul

„Acțiunea” și mi-a spus el, că a venit mai târziu preot la noi în sat, zice: „Am stat redactor șef până la 27 de ani când n-am mai putut amâna armata și atunci m-am preoțit”. Și l-a dat preot în Dobrogea, lângă un sat de lângă mănăstirea Saon și de acolo, de la satul ăla a stat vreo 2 ani, a venit la mine la Cudalbi, preot, chiar preot la biserica mea, biserica din deal, cum îi spuneam noi. El se mai ocupa de teologie, de cărți, și ca preot a făcut și el teologia și în anul în care eram eu acolo el era anul III, și când eram eu la Chișinău student anul I a venit și și-a dat licența, a dat licența la arhimandritul Scriban, o licență despre publicistică religioasă în România.

George Enache: *Ca să valorifice experiența avută...*

Pr. Capotă: El da, avea experiența asta, da, era un om inteligent, a avut și vreo 2-3 broșuri de poezie și ceva proză dar pentru popor...

George Enache: *Credeți că totuși experiența asta carcerală i-a ajutat pe unii mai târziu, după aia? Le-a folosit sau au trecut așa pur și simplu?*

Pr. Capotă: Mi-e rușine să vorbesc. Și acolo, că eu le-am mai spus: „Tu faci pușcărie de pomană”, nu numai și pe urmă pe aici: „Tu ai făcut pușcărie de pomană”. Foarte puțini, foarte puțini. De exemplu, Portase regreta, singurul care nu a regretat a fost părintele Pavel, dar el a făcut pușcărie ca student, ca teolog, dar el nu regretă că a făcut pușcărie.

George Enache: *Văd că e greu să spuneți lucrurile astea. Întotdeauna m-am gândit, citind diverse dosare ale Securității, dacă chiar toți cei care au trecut prin închisori trebuiesc declarați eroi (luptători) anticomuniști? Am impresia că mulți au ajuns acolo, dar au considerat situația doar una din multele lovituri ale vieții, pe care n-au știut să o înțeleagă foarte bine și să-i confere un sens superior. Evident, ei sunt victime ale regimului, însă discuția o purtăm în contextul în care se discută intens despre rezistența anticomunistă în România, de amplitudinea acesteia.*

Pr. Capotă: Era un preot din Brăila, Zaharia și vorbeau ceilalți, alde Frățilă și unu, care a fost la Sf. Petru și Pavel, nu mai rețin numele și vorbeau de Zaharia ăsta, după ce au venit comuniștii, el era fricos, și râdeau de el și la un moment zice: „Băi, a venit ordin să dăm crucea jos de pe Biserică și să punem steagul”; „Dau domnule, dau, o dau ca să trăiesc”. Și era după mâncare...

George Enache: *Dorința de supraviețuire, firească până la un anume punct. Să revenim la grupul celor inapți...[...] În afară de Cosmovici și de I.V. Georgescu, de ce persoane vă mai amintiți de acolo, așa cu drag?*

Pr. Capotă: Doi Drăgoi, unul era muzician, fiu de preot, bun muzician și unul era profesor de filosofie. Unul era de prin Muscel, cam așa ceva, și celălalt de la Burdujeni. El, am impresia că n-a făcut studii, dar a citit și ceva despre India, nu numai cele scrise de Mircea Eliade, ci și de alții, încât se așeza cu picioarele unul sub altul și stătea și gândea și, alții mi-au spus, mai avea și darul ăsta de a prevedea, de a vedea departe și se ducea la el și spunea: „Ia spune-mi ce fac ai mei de acasă”;

„Uite, fac așa, așa, casa e așa...”. Și s-a dus și unul din Moldova, cam așa ceva, și zice: „Uite casa e așa, e învelită cu tablă, strălucește tabla”; „Nu e adevărat, zice ăla, casa noastră e învelită cu șindrilă”; „Mă, eu văd că strălucește casa ta”, i-a arătat toate celelalte dar cu acoperișul nu s-au înțeles. Când s-a dus ăla acasă a văzut că taică-su chiar în vremea aceea, pusese șindrilă nouă pe casă și strălucea șindrila. El a văzut strălucind șindrila și el a zis că e cu tablă.

George Enache: *Interesant, într-adevăr, în mediul carceral îți dezvolti toate capacitățile mentale și sufletești posibile, ca și bătrânul de care ați povestit.*

Pr. Capotă: Am mai văzut pe unul Stănescu, nu mai știu cum, nu am mai dat de el după închisoare. ăla stătea pe pat și mai făcea câte un eseu filosofic, vorbea așa, nu ne adunam la el că nu era voie să te aduni, el vorbea așa, cine auzea, auzea, cine nu auzea, nu auzea. Cum erai mai departe, sau liniște sau neliniște... mai făcea câte un eseu filosofic. Încolo erau problemele obișnuite, amintiri de acasă, se vorbea... se mai vorbea și de mâncare, de rețete și când te duci acasă ce să mănânci.

George Enache: *Dar chiar cred că fiecare își construia cum va fi prima zi de libertate, își imagina.*

Pr. Capotă: Și pe mine m-a întrebat: „Băi tu ce mănânci când te duci acasă?”; „Măi eu vreau un ceai rusesc!”. M-au scuipat. Măi, mi-e dor atâta tot, mi-e o poftă de un ceai rusesc. Încolo nu, eu n-am avut poftă la mâncare niciodată, n-am știut ce-i aia poftă de mâncare, nici acum nu știu și se vorbeau chestii din astea curente, amintiri, cum erau arestați câte unii.

George Enache: *Acolo regimul la inapți era oarecum diferit de ceilalți? Mai blând?*

Pr. Capotă: Aveai voie să stai pe pat culcat și erau cei bolnavi de tuberculoză, de exemplu, aveau voie la o cană de borș și li se mai dădea din când în când, nouă nu, eu eram la normal, li se dădea câte o bucățică de brânză cât o cutie de chibrituri, așa pentru întărire, și o cană de borș. Și nu erau, de exemplu, să te prindă că stai pe pat culcat, dincoace când te prindea imediat mergeai la neagra, acolo nu, era mai blând.

George Enache: *Dar erați separați de ceilalți? Baraca era separată?*

Pr. Capotă: Da, la cronici da. A fost o baracă cu două dormitoare la cronici și nu se amestecau caralii, nici nu intrau pe acolo, își vedeau de treabă, de altfel, erau toți oameni în vârstă, trecuți prin pușcărie. Acolo era regimul mai blând.

George Enache: *Erau din cei înțelepțiți de acum, știau închisoarea pe de rost.*

Pr. Capotă: Da, uite că ai zis înțelepțiți. Acum îmi amintesc de unul, când l-a luat de 18 ani, știa Evanghelia lui Matei și a lui Luca pe de rost, le învățase la Morse și zicea „Ee, după 6-7-8 ani, dorul de casă s-a mai ostit” și era un mod de viață... Vroia să se elibereze dar...

George Enache: *Dar putea mai să accepte și încă 10 ani de închisoare înainte.*

Pr. Capotă: Mod de viață, „Dorul de casă s-a mai ostit”- mi-a rămas în minte expresia.

George Enache: *Și ai rămas tot restul detenției dumneavoastră numai acolo la inapți? De acolo v-ați eliberat?*

Pr. Capotă: De acolo. Nu numai de acolo, m-am eliberat chiar din infirmerie, fiindcă pe inapți vara îi ducea la grădină și iarna ne ducea la magazie, la butoaiele cu varză, că scădea saramura din ele, și verificam, făceam saramură, turnam acolo și ne dădea mâncare carne de cal și m-am îmbolnăvit de icter. Și m-a dat la infirmerie.

George Enache: *Cât ai stat acolo?*

Pr. Capotă: Cred că vreo... am intrat la infirmerie la sfârșitul lui decembrie și m-a eliberat la 27 februarie... sau nu, la 17 februarie. Și acolo ne dădea tot mâncare din asta, nu regim nu nimic, încât un doctor de-al nostru care fusese conferențiar la Facultatea de Medicină din Cluj mi-a spus, după ce mi-a trecut focul: „Părinte, am crezut că te pierd. N-am crezut că te scap.” De acolo, de la infirmerie, mi-aduc aminte, n-aveam tinetă în cameră, în spatele infirmeriei acolo că era mai de-o parte era o latrină cu stuf de jur-împrejur, și noi acolo, colonia era pe o dună de nisip, era numai nisip acolo și știu că m-am trezit într-o noapte, nu mai știu precis ora, că n-aveam cum să știu ora, cu gura plină de nisip, pe urmă am văzut ce trebuia să fac, mă duceam la wc, la latrină în spate și am căzut jos, cu fața în jos și după cât timp nu știu, răcoarea nopții probabil că era și iarnă, m-a trezit și m-am ridicat cu gura plină de nisip. Atât știu de la infirmerie, încolo nu te îngrijea, stăteai pe pat, doctorul venea și te examina, medicamente nu ne dădea pentru așa ceva.

George Enache: *Cum ai scăpat? Doar așa stând în pat?*

Pr. Capotă: Da, așa.

George Enache: *Și erați deja refăcut când v-a eliberat?*

Pr. Capotă: Nu, când am venit, am venit galben, și am stat galben aici aproape un an de zile. Am venit la spitalul „Izolarea” unde era medic șef, directorul spitalului, un doctor care ne fusese nouă profesor la seminar. Și noi îl cunoșteam și m-am dus la el și zice: „Degeaba, nu pot să te internez, fiindcă nu mai ești contagios, dar îți dau regim, ce să mănânci, brânză de vaci, zarzavaturi, fructe, fără carne, fără grăsime și am stat cred vreo 7-8 luni galben. Mă simțeam bine așa ca să zic, acasă mâncam, umblam, când m-am dus la parohie nu mai eram galben, dar eram tot cam pucios așa, încât îmi aduc aminte când, eram slăbit, la o parohie se numea Obârșeni, coborai la gară la Tălășmani și de acolo erau vreo 6-7 km, urcai cam așa încât știu când am trecut ca să mă duc la biserică acolo, că am întrebat unde-i biserica. Pe drumul ăla acolo niște oameni, făceau un gard, am aflat pe urmă că era gardul de la

CAP și biserica era în partea cealaltă a CAP-ului acolo și unu a zis, drumul era mai jos, săpat așa, „Părinte, rău suhat ai mai avut pe unde ai fost”. Eram slab, iar când am plecat de acolo, după 3 ani și ceva, am zis, îl chema Constantinescu pe ăla, cel ce a zis când am venit aici că rău suhat am avut pe unde am fost, iacă, după 3 ani unde m-am simțit foarte bine, la dumneavoastră, am fost foarte îndrăgit acolo, am dat reverenda una peste alta, tot așa plec, tot așa de slab plec, cum am venit.

George Enache: *Nu v-ați îngrășat niciodată.*

Pr. Capotă: Nu m-am îngrășat niciodată. Acolo la Obârșeni... niște oameni tare de treabă. Mi-a dat o casă unde să stau, prima dată am stat la o gazdă la cineva. Fiindcă și ăla fusese la închisoare, m-au forțat ăștia de la poliție că să mă mut de la el. Și mi-a dat o casă cu 2 camere și acolo plecam prin sat, când veneam găseam pe masă unde aveam și registrele și cărți, găseam mâncare, un șervet de cânepă cu o farfurie de mâncare și cu pâine, pâinea aproape caldă mai găseam câteodată. Mâncam, lăsam acolo, iar plecam, venea și-și lua lucrurile, mie nu-mi lipsea niciodată, totdeauna am avut mâncare și aveam o familie unde mă duceam și mâncam, ceream să mănânc fasole iar omul spunea: „Părinte, eu am încercat și am dat fasole gătită la porc și nu a vrut să o mănânce porcul”; „Domnule, pentru mine e cea mai bună mâncare”. Țața Tinca, că așa îi ziceam, când pune fasole, o pune în ceaun și o fierbea și pune un ceaun plin și-i ziceam: „Țața Tinca, eu mănânc puțin, nea Lefter, că așa îl chema, nu mănâncă deloc fasole, că el zice că nici porcii nu o mănâncă, eu și dumneata... de ce pui atâta fasole?”; „Părinte, dacă pun puțină nu e gustoasă, fasolea multă să fie și atunci mi-am amintit de fasolea de la cazan de la închisoare și armată”.

George Enache: *Nu ați spus exact în ce zi v-ați eliberat. Când? Mai țineți minte ziua eliberării de la închisoare?*

Pr. Capotă: 17 februarie 1962

George Enache: *Știați că e data când trebuie să vă eliberați?*

Pr. Capotă: Știam, fiindcă cu un an înainte și cu 2 ani s-au eliberat cei cu 24 de luni și cei cu 36 de luni și acum venea rândul celor cu 48 de luni.

George Enache: *Și cum a fost ziua de plecare?*

Pr. Capotă: Înainte de eliberarea lotului și la 24 și la 36 venea de la București, de la Securitate, un ofițer și într-o baracă chema pe fiecare care se elibera acolo, ce se vorbea, ce se spunea acolo nu-ți spunea cel care ieșea de acolo, dar aflasem noi cum că te pune să dai o declarație, ce declarație iar nu știam, se vorbea cum că e un angajament, alții spuneau că era o declarație cum că să nu spui nimic din ce-ai pățit cât ai stat la închisoare și cu 7-8 zile înainte de asta venea ofițerul și îi chema. Eu eram la infirmerie și mai era unu care trebuia să se elibereze. I-a chemat pe toți și am rămas noi doi, și a venit caraliul la infirmerie și a zis să se ducă unul acolo și apoi celălalt. Și îi spun: „Du-te tu întâi”. S-a dus ăla și zice: „De unde vii?”;

„De la infirmerie, sunt cu icter, galben”; „Stai acolo, acolo stai la ușă. Să te duci acasă să-ți vezi de treabă, să nu spui nimic ce s-a întâmplat aici. Spune-i și lu celălalt să nu mai vie”. Am fost singurul care n-am dat ochii cu ofițerul ăsta și care n-am dat o declarație scrisă, și eu și ălălaltul. A doua zi mă scoate în poartă, așa se spunea, că te scoate în poartă, m-a chemat în poartă. Și în poartă m-a luat un caraliu și m-a dus, fiindcă magaziile erau în afara închisorii, și m-a dus acolo și mi-a dat să mă dezbrac de zeghe, să-mi iau pachetul, hainele mele și eu am întrebat pe cei de la magazie: „Unde mă duce?”, ăștia de la magazie au întrebat pe caraliu, cei de la magazie nu erau chiar per tu dar se înțelegeau cu caralii, erau și oameni muncitori, de la țară. Și au întrebat unde mă duce, „îl duce la spital la Tulcea”, pe mine, fiindcă eram grav. Probabil că s-a făcut intervenție ca să mă interneze la spital la Tulcea. Și m-am îmbrăcat și m-a dus în poartă, trebuia să vină biletul de ieșire, nu puteai așa, și eram în poartă când a venit unu și a spus: „Du-te și anunță pe la barăci că să se prezinte toți cei care au 48 de luni, pregătește-i pentru mâine să iasă”. Și mie mi-au dat drumul.

George Enache: *Nu v-au mai dus la Tulcea?*

Pr. Capotă. Nu m-au mai dus. Din închisoare mi-au dat drumul, nu m-a dus înapoi cu dâșii ca mâine să-mi deie drumul, fiindcă eu trebuia să mă duc la Tulcea la spital.

George Enache: *Și v-a dat drumul mai devreme cu o zi.*

Pr. Capotă. Eu am ieși cu o zi mai devreme. Era seară de acum și m-am dus la debarcader. La debarcader a mai venit cineva de la dreptul comun, unul sau doi, cam așa ceva, și acolo la debarcader a venit vaporul și ne-am rugat de ăia: „Noi nu stăm aicea, ne ducem la Periprava și stăm acolo și mâine dimineață plecăm cu vaporul”; „Luați-ne și pe noi.”; „Da, dar nu vă ținem în vapor în noaptea asta, vă dăm jos la Periprava”. Și la Periprava, pe urmă am aflat cum că ei primiseră ordin de la Navrom, să vie, ei nu veneau de obicei la debarcader veneau numai la Periprava cursa, dar ei veneau pentru lotul ăsta ca să-l încarce. Dar ordinul a venit cu o zi mai târziu și ei trebuiau să vină a doua zi. Noaptea am petrecut-o în satul Periprava, umblând, n-aveam unde să dormim, cu cei doi de drept comun ne-am plimbat și ca dimineață la ora 5 să plece vaporul. Și am venit acasă, am schimbat la Tulcea și am venit acasă. Când am venit aicea am debarcat, am coborât.

George Enache: *În port?*

Pr. Capotă. Aicea la agenție. Am coborât, aveam un fes în cap, o pijama de casă cu care plecasem eu, reverenda se stricase și eram într-o pijama de casă și pantaloni și era lume pe o parte și pe alta, așa era la vapor, aștepta lumea și am văzut un tânăr, îmbrăcat într-un demi, exact demi-ul meu care îl lăsasem eu acasă, m-am uitat la el, am mers, parcă se uita și el la mine, m-am mai întors o dată, m-am mai

uitat, am trecut de el, eram la distanță, iar m-am uitat, și s-a uitat și el și zic: „Sorin (feciorul părintelui Capotă, n.n.)?”...și atunci a venit la mine și ne-am îmbrățișat.

George Enache: *Știa că veniți? Bănuia că veniți?*

Pr. Capotă: Fiindcă îi spusese un preot care era verișor cu nevastă-mea care venise cu un an mai devreme, spunea: „Măi, la 17, 18 le dă drumul și vine, că el are cu un an mai mult ca mine” și știa că venim. Așa a fost.

George Enache: *Acasă... nu mai stăteați la episcopie acolo?*

Pr. Capotă: Nu mai stăteam la episcopie, am aflat că i-a dat afară de acolo, și i-am găsit, era pe atunci Tribunalul pe strada Bălcescu, lângă biserică, nu mai știu dacă mai e clădirea aceea, acum, mi se pare că s-a dărâmat, o clădire veche. [...] I-am găsit la mansardă, soția nu era acasă, era dusă la părinți, când a venit și ea a doua zi, socru-miu îi spunea: „Ai să te duci acasă și ai să-l găsești pe Alexandru că a venit”. Ne-am îmbrățișat, mi-a spus soția că a divorțat, nu știam, la alții le venise acolo că a divorțat soția.

George Enache: *Dar de ce erau divorțurile așa generalizate? Aveau niște avantaje familiile care divorțau?*

Pr. Capotă: Ca să nu-i dea afară din serviciu, ca băieții să poată urma la școală, dar nici nu i-a primit, măcar la facultate, și când le venea acolo, mie nu mi-a venit, că a divorțat soția, 3-4 zile erau la pământ. Te-a părăsit și soția, te-au părăsit și ai tăi toți și ai rămas acolo.

George Enache: *Nu era obligatoriu să se prezinte, se putea divorța fără să te prezinți.*

Pr. Capotă: Da, s-a dus soția unui preot martor acolo la divorț, a spus că a părăsit domiciliul conjugal și cum că, singura acuzație care mi-a adus-o era că n-am grijă de părinții soției, singurul motiv de divorț, eu trebuia să am grijă de părinții soției și trebuia să se ducă și copiii să spună și cică a zis președintele acolo să nu mai vie copiii.

George Enache: *Și-a dat seama despre ce era vorba.*

Pr. Capotă: Și-a dat seama, știa despre ce era vorba.

George Enache: *Și ați început o nouă viață. Mai întâi trebuia să treceți pe la episcopie, să luați contact din nou.*

Pr. Capotă: M-am dus la episcopie..

George Enache: *Întâlnirea cu Preasfințitul Chesarie bănuiesc.*

Pr. Capotă: M-am întâlnit întâi cu consilierii. Am fost și la PS Chesarie. Chesarie m-a întrebat cum e acolo: „Preasfințite, acolo credința se trăiește la temperaturi înalte” am zis, „dacă mai stăteam aicea, îmi pierdeam sufletul”, păi zice: „Da, da te-ai dus acolo că ai fost vinovat”; „N-am fost vinovat cu nimic, ca dovadă că nici nu am fost judecat, nici n-am fost condamnat”. S-a sculat de pe scaun și s-a dus la geam. Așa a fost despărțirea mea de Chesarie. El s-a dus la geam, s-a uitat pe

geam și eu am plecat, n-am zis nici sărut mâna și am plecat. Și m-am trezit cu citație că sunt dat în judecata consistoriului, acuzat cum că am lipsit din parohie. Eu n-aveam parohie, că eram funcționar la episcopie și am spus: „Domnule, pe mine m-ați pedepsit o dată, deci nu trebuie să mă judecați dumneavoastră, fiindcă eu n-am fost la parohie, nu trebuie să mă judecați. M-ați dat afară din serviciu că am lipsit de la serviciu și atâta tot, deci n-aveți dreptul să mă judecați”. Țsta era Copceac, era procuror inspector, săracul zice: „Și ce facem acum?”; „...Păi am terminat”. Am ieșit ca să aflu pe urmă cum că a dat sentința cum că patru ani de zile n-am voie să slujesc.

George Enache: *Cei patru ani care fuseseră petrecuți în detenție?*

Pr. Capotă: Da, da.

George Enache: *La toți au dat la fel...*

Pr. Capotă: Da, și n-am avut 100 de lei ca să mă duc să fac un recurs la București. N-am avut. Cred că la București câștigam procesul.

George Enache: *Era oricum o formalitate, care a fost făcută în toate cazurile de preoți reveniți din detenție, dar ați fost mândru că știați că nu aveau dreptate. Și cum ați ajuns în satul acela de lângă Tălășmani? Cât ați stat acasă?*

Pr. Capotă: Am intrat hamal la fabrica Dunăreana de biscuiți și macaroane. Adică am stat, cât am stat și a intervenit cineva să mă primească hamal la Dunăreana și am intrat la Dunăreana hamal acolo, ridicam lăzi, chestii din astea, strângeam, făceam, din luna aprilie, că aveam fata, nu o primise aici la Politehnică și singura scăpare era la Facultatea de Agronomie de la București, care primea pe toți ăștia nenorociți, și fata era acolo și nu avea nici bursă, nu îi dădea bursă, și știu că aveam eu aici salariu 700 de lei și îi trimiteam 700, da stăteam cu soția și mâncam aici acasă. Și, într-o noapte în decembrie, mi-a venit rău, îi spun meșterii, că era o meșteră, n-aveau un meșter, că lucrau numai femei acolo, bărbați eram câțiva hamali care ridicam lăzile, le legam, le desfăceam etc. și zice: „Stai și dumneata pe o ladă acolo” și am stat culcat până dimineață, n-am putut pleca că era noapte. Dimineață m-am dus la spital, la spitalul care e acum Elisabeta Doamna, întâi la policlinică m-am dus, că era vizavi, m-am dus la policlinică și zice „suspect de apendicită” și mi-a dat internare. M-am dus dimineață și era doctorul Făieniță, chirurg, directorul spitalului, dacă nu mă înșel, și m-a internat imediat și mi-au luat sânge dar, până să vină analizele, pe la 10 jumătate m-a chemat la operație, fără să aștepte analizele. Mi-a făcut operația de apendicită, am stat, venea 2-3 zile pe acolo. În fișă eram muncitor, dar eu citeam niște cărți nu de muncitori, chiar știu că aveam de critică literară, că a mai venit și o doctoriță, se uita pe fișă nu zicea nimic, dar era un doctor, nu mai știu cum îi spune care cam înjura. Și nu puteam să ies, la vreo 2-3 zile, cam așa ceva: „Domnule doctor, nu pot să ies afară.” El s-a uitat și, în ziua când să-mi deie ieșirea, așteptam să-mi vie biletul dimineața, biletul de ieșire, dar m-am dus

până la wc, și mă durea piciorul stâng și m-am așezat în pat dar vine unu, un țăran de la Suceveni, care fusese cu mine la închisoare, doi ani și era și el în spital și mai venea pe la mine mai stăteam de vorbă și el zice „Da ce stai în pat acumă când pleci acasă? Eu aş sări în sus..”, „Măi mă doare un picior..” dar el cum era la patul meu la picioare, zice „Păi care?” și el vede pe ăsta și zice „Văd că-i subțirel tare, cum te doare..?”, „Nu, nu, celălalt.”, când ridică se uită, zice „păi piciorul dumitale e negru! Trage el mai sus așa, păi uite părinte, s-a înnegrit tot piciorul”. Mă ridic din pat și mă duc la șefa, la Camera de gardă și acolo era și doctorul ăsta și îi zic: „Doamnă...”, și îi arăt piciorul și se uită și el și zice: „Ia așează-te pe canapea”, da aia s-a sculat și fuga a plecat, el zice: „stai așa nu te mișca, stai pe loc”. Și vine înapoi aia și vine cu o targă și mai vine cu două surori și zice: „nu te mișca”, m-a luat pe sus și m-a dus în salon. În salon au deschis ușile și m-a vârat când m-au vârat toți din salon au început să râdă, au crezut că e o glumă, că eu mă duc acasă, și zice: „Nu, nu-i o glumă”, a venit și alt doctor, 4 doctori au venit pe urmă, și m-au așezat în pat și toți acum se uitau, și m-au așezat cu fața la pat, cu spatele în sus, mi-a scos pantalonul, am rămas în pielea goală și a venit și doctorul Făieniță și eu nu mai vedeam, doar auzeam și zice: „Nu, duceți-l jos la urgență că au un ac mai mare”. A venit aia cu acul și mi-a vârat aici, a făcut pâârr, și zice: „Când simți ceva să-mi spui” că eu nu mai simțeam cu piciorul ăsta. Încet, încet am început să simt cald și ce auzeam eu, scotea dopul de la seringă, și zicea: „toarnă!...până aici e bine, stai aici, nu te mișca” și a venit și o doctoriță care din tinerețile noastre am fost prieteni buni și pe urmă am aflat cum că am făcut o tromboză, că se ridica cheagul de sânge mai sus la inimă sau la creier eram gata. După 2 zile mi-a spus doctorul, că venea acum regulat, zice: „Cine s-a rugat pentru dumneata? Că dacă plecai de aici cu tramvaiul, și tramvaiul întorcea în centru atunci, venea pe Traian și zice te-aducea cu tramvaiul înapoi mort sau dacă ajungeai să urci cele 4 etaje unde stai acolo la Cucurigu, mureai pe scări. S-a rugat cineva pentru dumneata de s-a întâmplat aici și nu s-a întâmplat pe drum”. Și am stat acolo până mi-am revenit, vreo 20 și ceva de zile.

George Enache: *Și ați rămas de atunci în stare cronică cu piciorul?*

Pr. Capotă: Păi uite eu am piciorul negru, și aici se umflă, eu port ciorap dar acum l-am dat jos, dar cum plec în oraș port ciorap medicinal. Și eram în spital acolo, s-a aflat la episcopie, părintele Tudorel Popa le-a spus, a venit pe la mine, noi am fost colegi de clasă, Tudorel Popa și cu Ciupercă, și Ciupercă n-a venit la mine, era consilier, îi era frică să vie, să mai spun o chestie, când am venit de la închisoare și m-am dus la Episcopie m-am întâlnit cu Ciupercă pe hol, zice: „Ce faci mă?; zice: „Noi suntem colegi dar..”, nu i-am cerut niciodată ajutorul cât am fost colegi...; „Bine Ghiță, am înțeles”. Era postul lui în joc, chestii din astea, și Tudorel a venit la mine că îi spusese doctorița asta, Marcela, care era verișoară cu soția părintelui

Tudorel. Ne cunoșteam mai demult. A venit și le-a spus la episcopie încât, când am ieșit din spital și m-am dus iar la Episcopie, am aflat cum că împuternicitul a intervenit la episcop ca să mă numească totuși la o parohie.

George Enache: Era chiar împuternicitul de culte?

Pr. Capotă: Da, chiar împuternicitul de culte.

George Enache: *Cine era atunci împuternicit la Galați?*

Pr. Capotă: Era un fost dulgher, nu mai știu cum îi spune. Îi spunea Episcopului, Vlădicu, îi spunea el.

George Enache: *V-ați intersectat vreodată cu un asemenea inspector de culte? Ați avut legături vreodată?*

Pr. Capotă: Niciodată.

George Enache: *Dar din povești așa, din ce se auzea, n-a venit să vă inspecteze la parohie vreodată?*

Pr. Capotă: La parohie niciodată, iar aicea la parohie (în Galați, n.n.), când am fost la parohie la Sf. Nicolae și eram secretar-contabil la CAR, am fost vreo 15 ani, mă intersectam cu dânșii.

George Enache: *Dar ei cu ce se ocupau de fapt? Ce făceau?*

Pr. Capotă: El venea la secretar și la protopop acolo, cu ei stătea de vorbă, cu secretarul și cu protopopul, eu mă întâlneam cu el numai pe la câte o petrecere la protoierie, de ziua lui cutare, de ziua lui cutare, de ziua mea și chestii din astea, mai dădeam petrecere sau când făceam bilanțul anual de la CAR, după ședință dădeam o masă și venea și el neapărat.

George Enache: *Și acolo se discuta ceva sau doar așa?*

Pr. Capotă: Nu, nu, nu se discuta, eram și cu alții. Dar am avut un învățător, în urma lui ăla, de pe la Bârlad, nu știu cum se unise sau se despărțise și luasem noi și raionul Berești și îl dăduse pe ăla acolo la noi, ălălaltu plecase, care a fost dulgher, și a venit de la Bârlad și venea rar. Pe urmă am avut pe unu care mai este și acum..., îl mai văd, ultimul care a fost era un golan pur și simplu, stătea de vorbă cu protopopul.. ăsta n-a fost niciodată la masă.

George Enache: *Ăsta care a fost ultimul până în 1989? La ăsta vă referiți?*

Pr. Capotă: Da, da.

George Enache: *Și mai trăiește? Pe unde mai este? În Galați?*

Pr. Capotă: Da, în Galați. Dar ce se întâmplă? Nu știu cu cât timp înainte a venit un altul, cam așa ceva, fiindcă, când s-a întâmplat revoluția, nu-mi aduc aminte de el mai înainte, dar știu că n-a stat o lună sau două, că după revoluție a venit la noi că „nu avem un post de muncitor ?”, „Domnule du-te la Episcopie că aia au mai multe posturi”. Ce o fi făcut apoi nu știu, nu l-am mai văzut.

George Enache: *Dar cel care știți că trăiește nu știți cum îl cheamă?*

Pr. Capotă: Nu mai știu, nu prea mai știu.

George Enache: *Nu aveau vreun sediu pe undeva?*

Pr. Capotă: Domnule, când am venit eu de la închisoare aveau sediu unde e regionala CFR, dar nu în clădirea din față, în spate, unde e regionala că am fost eu acolo la ei. Era un Neniță secretar, unu înalt. Îmi aduc aminte, dar de ăsta nu. Dar pe lângă ăsta era și un securist, un colonel, era unu din Zaclău, sau soția din Zaclău, nu mai știu, ăla bea de prăpădea pământul.

George Enache: *Deci tot înainte de '89, era un responsabil și inspectorul.*

Pr. Capotă: Era securistul și era împuternicitul Ministerului.

George Enache: *Și până la urmă împuternicitul de atunci v-a dat undă verde să fiți preot.*

Pr. Capotă: Țăla, dulgheru' ăla. Singura parohie liberă care era, era Obârșeni, la marginea raionului, încât m-am prezentat întâi la protopop la Târgu Bujor și cu ordinul de aici de la episcopie către protopop să mă instaleze acolo. Și protopopul spune, noi ne cunoșteam bine, era mai mare ca mine: „Singura, cea mai proastă parohie din protopopiatul meu... n-ai putut să alegi alta?”. „Păi ce să aleg alta, că nu mai este niciuna, atâta este și aicea mă duc!”. Și m-am dus acolo la parohie.

George Enache: *Și ați stat 3 ani jumate.*

Pr. Capotă: Da. M-am simțit foarte bine acolo.

George Enache: *Acolo ați fost singur, n-a venit familia după dumneavoastră?*

Pr. Capotă: Nu, nu.

George Enache: *Dar făceați naveta din când în când?*

Pr. Capotă: Făceam așa, de exemplu, veneam duminică seara, stăteam până sâmbătă dimineața, dacă nu se întâmpla ceva, sâmbătă dimineața, stăteam sâmbătă, duminică, toată săptămâna, o săptămână acolo și apoi plecam iar și mă întorceam. Era drumul greu, iarna mai ales, noroi.

George Enache: *Dar erați mulțumit că totuși v-ați revenit ca preot?*

Pr. Capotă: Eram mulțumit și am fost mulțumit de oameni, acolo într-adevăr am făcut pastorație și mai era un lucru, biserica era tot din lemn, era de la 1700, făcută de boier și dimineața când mă duceam la biserică, la ora 7, știam câtă lume am la biserică, nu mai venea nicicum, ăia care au venit dimineață ăia erau, era biserița mică, umplută, ăia erau, ca să mai vie unu în timpul slujbei, Doamne ferește. Atunci veneau la biserică și foarte de treabă, cumsecade, săritori, nu mai spun. Am făcut acolo deși colegul ăsta al meu Ciupercă, care era consilier, îmi spusese: „Mă bagă seamă, când te duci acolo, să nu faci ca călugării, să faci cutare, cutare, să aduci cruci, potire, icoane”. Dar era nevoie, fiindcă în prima iarnă acolo, am făcut în decembrie Boboteaza și dascălul zice: „Părinte de acuma gata!”; „Ce gata mă?”; „Păi de acum, zice, în Postul Mare mai venim la biserică”; „Cum în Postul Mare?”; „Păi, zice, ninge, și în biserică ninge”; „Cum mă ninge?”; „O să

vedeți”. Într-adevăr, când m-am dus la prima ninsoare, așa erau raze cum era grinzile așa printre ele ninge. Am pus: „mătură mă zăpada!” pe dascăl că era mai tânăr. Am văzut așa, am venit la Galați, m-am dus prin piață, am văzut o sobă de tablă așa mică, am luat-o și am pus-o în altar, a doua oară când am venit am mai luat una și am pus-o în biserică. Lumea zice: „Părinte n-am văzut în biserică asta niciodată sobă”. Lumea aducea lemne tăiate, și mie îmi aducea lemne tăiate, găseam pe prispă brațuri de lemne tăiate, eu n-am cumpărat niciodată lemne acolo. Așa aduceau și la biserică. Dascălul zice: „Părinte niciodată nu s-a făcut în biserică asta slujbă iarna”. Și pe urmă am început. Eu cunoșteam un pictor Caraman, a făcut pe la Trei Ierarhi și nu mai știu unde, și-l cunoșteam. M-am întâlnit cu el: „Ce mai faci domn Caraman?”; „Ce să fac? Sunt în Galați acum, dar n-am de lucru, m-am despărțit de femeie, stau undeva. Da dumneavoastră?”; „Păi sunt acolo, acolo nu știu ce...”. Și m-am trezit cu el acolo la mine după Paști, cam așa ceva: „Părinte hai să văd biserică să facem pictură”; „Ce pictură să faci mă că e de lemn. Cum să faci pictură pe bârnele astea de lemn?”; „Păi uite putem face, am mers cu el la biserică, păi, zice, facem din pal așa, icoane mari, icoane mai mici, punem un strat de carton, nu știu ce...”. El, ce se întâmplase, se despărțise de femeie, și rămăsese fără, n-avea niciun contract, și a venit la mine. Și i-am zis, vino domnule duminică, duminică cealaltă, când sunt oamenii la biserică, îi strâng, și a venit, am vorbit oamenilor, le-a arătat cum să facă, costă atâta m² și s-au înscris oamenii să facă. La fiecare pun acolo, donator cutare și s-au înscris oamenii să facă picturi. Și a venit aici, a cumpărat el pal, a făcut câteva icoane, m-a chemat să văd, eu am strâns banii de la oameni și am venit, asta a fost prin vară, de Sf. Nicolae a fost gata și le-am adus cu mașina, cu un camion, și am început cu oamenii să le așezăm, că de Crăciun a fost așezată biserică complet, fără tavan, pereții, doar pereții. Și am lucrat cu oamenii, și acolo era o echipă de lemnari la CAP. Când aveam nevoie de ceva, îi spuneam lui nea Ion, nu mai știu cum îl cheamă, care era șeful lor. Și zic, uite nea Ioane, trebuie să așezăm astea drepte aici, ne trebuie o cumpănă, „da părinte, am cumpănă”, să vedem cum sunt. Și a venit o echipă de lemnari, de fierari, erau vreo 7-8, am pus eu cumpăna, uite aici trebuie așa, da unu spune: „De unde știe părintele ăsta atâta de lemnărie, de chestii”, că eu spuneam trebuie așa, așa, și mă întreabă unu: „Părinte, da de unde știi atâta de lemnărie?”; „Domnule, eu am stat pe șantierul catedralei 3 ani și jumătate, și acolo am învățat toate chestiile de zidărie, lemnărie, trebuia să învăț”, și am făcut treabă cu ei, și am așezat icoanele, de Crăciun le-am avut așezate. Viu la Galați și era Stănescu consilier, cu care înainte de a mă aresta, el era mai mare ca mine, el era cu vreo 2-3 preoți, unu Murea care a fost consilier, cu Iordache, și ăsta a fost consilier, eram mai mic ca dânsii, dar eram per tu. Când am venit de la închisoare, m-a luat cu Preacucernice. Și viu și-i spui, am făcut așa, așa, am făcut raportul prin Protoierie și Protoieria l-a trimes că să vie să sfințească biserică. Am

pictat biserica, cu plăcile, cutare, și când viu: „Mă, știi că trebuie să te pedepsim? Ai făcut fără aprobare. N-ai cerut aprobare nici la Episcopie, zice cică trebuie aprobare de la comisia bisericească. Trebuie să te pedepsim!”, „Mă, știi ceva? Eu mai am niște bani la biserică, mă duc, fac rame, și pui geam și spun am pus icoana pe perete. Am pus icoane, și le fac pe toate icoane, cu rame fiecare, că acum era cu totul, nu se mai cunoștea. Și zice, „Nu-ți putem da hârtie că să sfințești biserica, dar tu o poți sfinți. Ești preot, o poți sfinți!”. Și am sfințit-o de Buna Vestire, când se întâmplase exact 200 de ani de când fusese biserica, tot de Buna Vestire a fost sfințită atunci, și tot de Buna Vestire am lăsat să o sfințesc. Și eu sfințit-o de Buna Vestire eu și am slujit înainte.

George Enache: *Aveți antecedente...*

Pr. Capotă: Iar când am pictat biserica de la Foltești am făcut forme, totul în regulă, am venit la episcop să-l rog să vie să sfințească biserica. Și episcopul zice: „nu pot, că sunt bolnav, să-ți dau pe părintele Pandele”, și i-am zis, așa cu of, „Preasfințite, când părintele Nistor a văruit biserica și i-a pus cercevele noi la geamuri, ați venit și ați sfințit biserica, ce o să zică credincioșii ăștia, când ei s-au chinuit acuma, au plătit și au făcut biserica, au pictat-o toată și episcopul nu vrea să vie?”; „E, zice, am să viu”. Și într-adevăr că a fost ultima biserică pe care a sfințit-o el.

George Enache: *Antim?*

Pr. Capotă: Chesarie. Ultima biserică. Și atunci a fost ultima dată când am mai vorbit cu el.

George Enache: *Cum ați plecat de acolo, de la Obârșeni?*

Pr. Capotă: La Obârșeni s-a făcut liberă parohia Vinderei, satul Obârșeni ținea de comuna Vinderei. Obârșenii erau la vreo 7 km de gară, de Tălășmani, iar Vinderei erau numai la unu km și jumătate. Și zic, domnule, să viu la Vinderei, să viu mai aproape de gară. Asta mă omora, noroiul iarna, zăpăceală. Și așa am trecut la Vinderei. Și acolo, am început și acolo pictură la Vinderei. Dar s-a ivit ocazia cu Folteștii...

George Enache: *N-ați stat mult la Vinderei.*

Pr. Capotă: N-am stat mult, aproape un an, și țineam și Obârșenii, că nu se ducea nimeni acolo. Și făceam slujbă și colo și colo și oamenii..

George Enache: *V-ați luat o chestie în plus, de fapt.*

Pr. Capotă. Da. Oamenii erau nemulțumiți, într-un timp am stat la Obârșeni, pe vară m-am mutat la Vinderei, că Paștele îl făceam jumătate, prima jumătate de slujbă o făceam la o biserică, cealaltă la altă biserică, mă ducea unu cu motocicletă, pe dealuri, chestii din astea, și de la Vinderei am început și acolo pictură, chestii din astea, am angajat pictor, nu știu ce, și când să vie pictorul în primăvară, asta era în iarnă, s-a întâmplat că preotul de la Foltești vroia să iasă la pensie. Și eu îl

cunoșteam, fusese protopop pe aici pe la Galați, unu Istrate, care a avut conflict cu Antim Nica, chestii, și, prin cunoștințele mele, preotul Iordache: „bă, Istrate vrea să iasă la pensie. Nu vii la Foltești?”; „Cum să nu. Viu mai aproape de Galați aici, familia era la Galați”. Și m-am dus la el: „Cât dai?”

George Enache: *Istrate, nu?*

Pr. Capotă: Da, Istrate. Că așa era. M-am împăcat cu el, 10.000, era mare atunci. Salariul era 600 de lei, cam așa ceva.

George Enache: *Cum? 10.000 de lei?*

Pr. Capotă: 10.000 de lei. Și salariul era 600 de lei.

George Enache: *Tocmai asta era, era o sumă imensă.*

Pr. Capotă: Da. Și i-am dat 10.000 și să vii la Foltești. Ce se întâmplă? Istrate de ce ieșea la pensie? A avut un conflict, nu știu cum, și a fost dat în judecată, judecata consistoriului, și tot ăsta Stănescu, prietenul meu, zice: „Nu, nu pot, că el e în judecata consistoriului, nu poate să mai facă nici o mișcare, dacă el e pedepsit tu nu poți face schimb cu el”. Eu îi dădusem banii lui ăsta. M-am dus pe la București,

George Enache: *Se putea face schimb, eu să mă duc în locul lui cutare și el să vină în locul meu?*

Pr. Capotă: Da, se putea face schimb reciproc. Era obiceiul, începuse de când cu chiaburia. Preoții, unu care era chiabur într-un sat, ca să scape, își făcea schimb cu unul din Dobrogea, și altul venea în locul lui, chestii. Au mai fost treburi din astea pe timpul comuniștilor.

George Enache: *Am înțeles acum, am întâlnit asemenea cazuri, să-l gădesc pe unul într-o parohie la celălalt și invers.*

Pr. Capotă: Da, de exemplu, unu de Smulți, s-a mutat cu unu nu știu cum, vreo 3, 4 mișcări le cunosc, care le știu eu, pe chestia asta, cu statutul de chiabur adus preotului. Uite o chestie care nu e trecută, nu se știe de ea.

George Enache: *Da, e interesant. Cum ați reușit să strângeți 10.000? Din împrumuturi?*

Pr. Capotă: Am făcut împrumut la CAR. Și...

George Enache: *I-ați pus banii pe masă practic.*

Pr. Capotă: Absolut. Și m-am dus la București. La București aveam un prieten bun, conu Ionică, îi ziceam eu, Irimia, poate ai dat de el, a fost inspector în Ministerul Cultelor înainte de a veni comuniștii. Și acuma în locul lui venise Nenciu și cu încă unul, Neicov, el a fost cel cu inventarele culturale pe episcopii. [...]

George Enache: *Deci, ați fost la București...*

Pr. Capotă: M-am dus la Irimia, ăsta era cu 4 ani mai mare ca mine, eu cât am fost administrator la Chișinău la internat, aveam o cameră, și am mai adus un pat, el terminase facultatea și acum își dădea, vroia să-și deie doctoratul și n-avea unde mânca. Și l-am primit la mine și mânca cu mine și pe urmă când mânca, eu nu

mâncam o dată cu studenții, mâncam după studenți, adică se simțea omul că avea obligații. Și a fost pe urmă și la facultate aici, a fost bibliotecar, când s-a mutat facultatea la Iași, era acum pe post de bibliotecar, că de aici s-a preoțit. Prieteni buni, în orice caz. Și m-am dus la el, și el s-a dus la Neicov, și am mers la Patriarhie, și la Patriarhie am dat tot peste un coleg de-al lui, unu înalt, știu teza lui de licență, că i-am bătut-o eu la mașină, „Imanentismul lui Kant”, eu i-am bătut-o la mașină dar nu mai știu cum îl cheamă, și ăla m-a ajutat, s-a dus pe la inspector și a dat o hârtie la mână cum că dacă preotul Istrate va fi cumva condamnat, pedeapsa poate să și-o facă și la locul ăla, la Vinderei, nu neapărat la Foltești, și deci se poate face transferul și așa am venit în transfer la Foltești.

George Enache: *Și s-a dus părintele la Vinderei.*

Pr. Capotă: S-a dus părintele la Vinderei, a umblat cu Ajunul Bobotezei, și n-a stat decât 2 luni de zile și a ieșit la pensie. Și eu am venit la Foltești. Când am venit la Foltești, m-a luat primarul, că am venit cu pile la Foltești, nu știu ce, lasă că face el. De ce? Fiindcă primarul era finul preotului care a venit pe urmă, care era la o parohie de lângă Berești, și care a vrut să vie el la Foltești, că primarul era finul lui și primarul m-a luat la rost. „Domnule, nu eu am venit, pe mine nu episcopia m-a adus, m-a adus Patriarhia. Uite ordin de la Patriarhie”. N-a mai zis ăla nimic, preotul pe urmă a venit la Șivița, în locul lui a venit ăsta care a fost la episcopie, care e acum la Șivița. [...] La Foltești, făceam naveta, îmi convenea.

George Enache: *Era mult mai aproape oricum, sat mare..*

Pr. Capotă: Nu, o treime din Foltești ținea de parohia Stoicani, fiindcă Foltești avea mai mult decât 400 de familii, cât trebuia să fie o parohie, iar Stoicani n-avea decât vreo 200 și ceva, și cum veneai de aici de la han, cum îi spune de sus, partea asta de răsărit de șosea, și până la căminul cultural acolo, ținea de Stoicani. Și eu aveam numai partea asta, și s-a întâmplat ca la vreo 2-3 ani preotul de la Stoicani a murit în tramvai. Stătea și el în Galați, și el făcea naveta, și a venit cu trenul, s-a suit în tramvai, seara era, a mers tramvaiul, și acum se retrăgea la depou, și când să se retragă la depou ăsta vatmanul: „Părinte, da dumneata nu cobori?”, părintele nimic, stătea pe scaun și nimic, și când s-a dus la el, mort, a murit pe scaun săracu, și atunci, am luat eu și Stoicani suplinind, și după ce la Stoicani a venit un preot pensionar, a rămas așa, Foltești și Stoicani aparte. A venit un preot Bulboacă, pensionar, care era cumnat cu episcopul de Vâlcea, (Iosif, n.n.) Gafton. Soția lui Bulboacă era soră cu episcopul Gafton și episcopul Gafton, ăsta vicarul, nu știu ce a avut cu Gafton treabă, încât i-a spus vicarului și l-a adus pe ăsta, pe Bulboacă, pensionar plecat de acolo tot din cauza chiaburii, și se pensionase ca să scape de la Puțâni, Valea Mărului, cum îi spune acum, și venise în Galați și era pensionar, și atunci l-a numit pe el acolo și eu îi țineam contabilitatea lui Bulboacă, și el era cu parohia, cu slujbele.

George Enache: *Pare că aveți o adevărată vocație de contabil.*

Pr. Capotă: Contabilitate știu domnule.

George Enache: *Parcă e o a doua natură, o a doua meserie.*

Pr. Capotă: Eu știu domnule, contabilitate bancară, nu mi-a fost greu, fiindcă contabilitatea am început-o de acolo de la Chișinău, eram administratorul la internat și făceam contabilitate, alimente, preț, chestii din astea. [...]

George Enache: *Și acolo la Foltești cât ați stat?*

Pr. Capotă: La Foltești am stat.... trebuie să caut cartea de muncă.

George Enache: *Lăsați, cam câți ani așa?*

Pr. Capotă: Păi am stat vreo 13-14 ani. Am stat. Nu mi-a plăcut parohia Foltești, venit de la Obârșeni unde oamenii erau sufletești, la Foltești erau mercenari, toți oamenii, acolo a fost târg pe vremuri, toți erau negustori, n-a venit la biserică să facă cineva ceva pe gratis. Am plătit tot.

George Enache: *Dar măcar puneau în cutia milei? Dădeau contribuțiile?*

Pr. Capotă: De contribuții se ocupa dascălul. Eu nu m-am ocupat cu dânșii.

George Enache: *Da salariul cum îl aveai?*

Pr. Capotă: Era salariu de la stat și salariu de la parohie.

George Enache: *Și măcar salariul venea?*

Pr. Capotă: Da, îl aveam, fiindcă dascălul nu ierta pe niciunul. Dascălul era de acolo din sat...

George Enache: *A, aveai un băiat isteț.*

Pr. Capotă: Isteț foc. Acum i-a murit și soția, e pensionar, da mai cântă la biserică. De exemplu, venea la botez, el le lua contribuția, plata pentru botez, și dacă nu plătise contribuția le lua și contribuția, și după ce termina venea la mine „Părinte, poftiți!”. Eu nu mă amestecam, eu făceam numai contabilitatea banilor, da banii erau la epitropul casier, că așa era.

George Enache: *A, dumneavoastră făceați contabilitatea că vă pricepeați mai bine decât cei de acolo.*

Pr. Capotă: Nu se pricepea niciunul, erau țărani, oameni simpli, care nu se pricepeau la contabilitate.

George Enache: *Normal epitropul trebuie să țină banii parohiei.*

Pr. Capotă: Lui dădeam banii și spuneam: „Uite atâtia banii trebuie să duci luni dimineață la CEC”. Și îi ducea. Sau: „Scoți atâtia bani”. Mai scoteam și eu când veneam la Galați și plăteam nu știu ce, îi scoteam eu de la CEC. Cec-ul era la mine, și lui îi dădeam numai când pune banii și când scotea el, pentru treburile noastre, pentru impozit acolo la primărie, el se ducea și plătea impozitul. Îmi aduc aminte, la Obârșeni primul an, când a trebuit să facem planul financiar, eu am întocmit un plan financiar în creion și am convocat consiliul. I-am lăsat pe consilieri în biserică și l-am luat pe epitrop și am ieșit afară din biserică în pridvor, și i-am arătat planul,

„Aicea plătim atâta, aicea încasăm atâta, aicea facem așa, cutare, cutare”, dar ăștia, pe urmă am aflat ce vorbeau, „Ce face popa acolo, ce-l scoate pe ăsta, nouă nu vrea să ne spună..”, pe urmă ne-am dus amândoi acolo și zic „Ia citește nea cutare!”, i-am dat lui să citească planul financiar și să spună, și zic de asta l-am chemat afară ca să-l inițiez și să vă spună dumneavoastră. N-am ținut niciodată o ședință a consiliului să fac eu procesul verbal și pe urmă consilierii să semneze. Doamne ferește! Încă am avut și consilii când un consilier sau doi au fost contra. Ca să vă dau un exemplu, la Vinderei când m-am dus acolo, după vreun an și ceva, era mai sus de biserică acolo, era un izvor, și se duceau unii oameni și luau... m-am dus și eu și am văzut izvorul ăla, era chiar în dreptul bisericii, acolo la Vinderei, era biserica aicea (arată), și cimitirul aicea de jur împrejur, și în capătul cimitirului era izvorul ăsta. Și casa parohială era peste drum de biserică. Și m-am gândit eu, că și eu trebuia să mă duc să aduc apă de acolo, adică nu puteam aduce apa de acolo, vorbesc cu vreo doi inși, aveam un episcop foarte bun, da foarte bun, era lemnar, da foarte bun, vrednic, Mihăiță îi spuneam, și am chemat consiliul, să facem așa, așa, să aducem pe țeavă, cu apă, nu știu ce, și s-au ridicat, dascălul bătrân și cu unu: „Cum să aducem noi țeava pe lângă morminte? Se sparge țeava, ne inundă mormintele, nu părinte!”, „Domnule, nu se sparge nici o țeavă”. Am trecut în procesul verbal că cutare și cutare au fost contra, și le-am citit procesul verbal. N-am făcut niciodată nici o treabă fără consiliul parohial, și la Galați aici, de exemplu când m-a mazilit pe mine Postolache, a făcut procesul verbal și s-a dus pe la oameni pe acasă, cu procesul verbal s-a dus pe la fiecare.

George Enache: *Deci fără să fi convocat adunarea.*

Pr. Capotă: Nu, s-a convocat consiliul, nu s-a putut lua nici o hotărâre că eu am fost contra, și n-au luat hotărârea, el a făcut procesul verbal la vreo 2-3 săptămâni și s-a dus pe la fiecare, s-a dus la unu a semnat, uite că a semnat și cutare, și cutare. Mi-au spus oamenii pe urmă. N-am făcut niciodată un proces verbal ca să mă duc să semnez. Totdeauna le-am spus oamenilor, de exemplu, la Obârșeni când era nevoie să fac ceva: „Boierul v-a făcut biserica, v-a lăsat-o dumneavoastră. Vreți să întrețineți biserica dumneavoastră?”; „Da părinte, cum să nu?”. La Foltești: „Părinții dumneavoastră au făcut cutare, și am aflat, cutare a făcut clopotul, vreți să faceți și dumneavoastră”, când a fost vorba de pictură la Foltești.

George Enache: *A, deci până la urmă era strategie de convingere.*

Pr. Capotă: „Vreți să faceți și dumneavoastră cum au făcut părinții dumneavoastră? Să întrețineți biserica? Da părinte, vrem”. N-am zis niciodată că să fac eu. Pe placa scrisă de pictor în tencuială la ușa bisericii, la ușa la Foltești dacă ai să te duci vreodată, în stânga scrie: „Comitetul de pictură”. Întâi am pus o femeie care era vrednică și am pus vreo 7, 8, 9 și la urmă am pus preotul Alexandru Capotă. La Stoicani când am făcut pictură, la Foltești când eram am făcut pictură și la

Stoicani, am avut un om vrednic și acolo, eu mă duceam mai rar acolo, am dus pictorul chestii, și în ziua sfințirii dimineată, mă uit la pisanie: „Preotul Capotă a făcut pictura cutare, cutare”. Am luat o mistrie și am ras, și acum se vede, numele meu l-am ras de pe pisanie. Nu mi-am scris niciodată, pe nici o carte, pe nici o evanghelie. La o credincioasă am făcut evanghelie cu scoarțe de argint, am adus-o, n-am scris nimic pe ea, de mine. Preotul care a venit în urma mea, s-a semnat acolo, Măcăilă, care e prin America acum, pe aceeași evanghelie care am cumpărat-o eu.[...]

George Enache: *Acum, în puține cuvinte să încheiem până în 1989, la Foltești se pare a fost o vreme lungă și cam monotonă așa, n-ați prea avut aventuri sau întâmplări deosebite, și n-ați simțit într-un fel duhovnicia acolo.*

Pr. Capotă: Nu, nu, era sat de mercenari, fiecare avea interesul lui, am fost respectat acolo, și de autorități.

George Enache: *Mai mult pentru calitățile de organizator decât pentru virtutea de preot.*

Pr. Capotă. Da, dar cum să spun factorul poștal a dus vestea în învățământ, că erau acolo învățători, profesori, cum că eu eram abonat la vreo 8 reviste, și citeam, și toți mă știau că sunt un intelectual, încât a venit la mine unu, și nu mai știu cine, dar pe urmă am aflat că a fost de la Securitate, și zice: „Ia domnule să-ți văd și eu dumneata biblioteca, că zice toți că ești învățat”, și i-am arătat. Zice: „da numai atâtea cărți?”; „Domnule, aicea am numai atâtea, ce am eu acasă, am acasă”; „Da uite, am să-ți arăt eu cartea asta, ca să o citești și să o înțelegi trebuie să mai fi citit măcar 50-60 de cărți ca să înțelegi cartea asta”. Cred că a fost de la Securitate sau de la Minister de unde o fi fost, că a fost trimis de la Primărie, știau toți că popa ăsta știe multe.

George Enache: *Să vadă cam ce le spuneți. Dar vreodată la predică ați simțit că vine vreodată cineva de la Securitate să vă asculte?*

Pr. Capotă: N-am predicat la Foltești.

George Enache: *N-ați predicat la Foltești?*

Pr. Capotă: N-am predicat. Nici la Obârșeni, nici la Vinderei. La Obârșeni și la Vinderei citeam din cartea de învățătură. N-am vrut să predic, fiindcă trebuia la urmă să spui „Că morcovul la noi e atâta și URSS e atâta”.

George Enache: *Deci era dat prin lege.*

Pr. Capotă: Absolut. Trebuia la urmă să arăți că în țara noastră suntem liberi, chestii din astea. N-am predicat la Foltești. La Foltești am predicat o singură dată, a murit o bătrână săracă era, dar care n-a lipsit niciodată de la biserică, și când a murit a îngropat-o lumea, mahalaua de acolo și au venit numai femei, și atunci am vorbit, singura dată când am vorbit la Foltești la înmormântarea acestei femei că am vorbit despre ea și despre cum trebuie să fie o credincioasă.

George Enache: *Dar citeați din cartea de învățătură.*

Pr. Capotă: Am mai citit din cartea de învățătură, dar nu prea, îi lăsam așa. Fiindcă să spun drept la Foltești nu am avut frecvență mare la biserică, nu am avut frecvență mare la biserică, veneau mai rar bărbații, femeile mai veneau. Mi se pare că ți-am mai spus o dată, că am avut o discuție, că le-am spus, le mai spuneam câte ceva așa la sfârșit, dar fără predică, așa când dădeam nafura și le-am spus că duminica nu se stă în genunchi, fiindcă duminica e în amintirea Învierii Domnului și nu se stă în genunchi: „Vă rog să nu mai stați în genunchi duminica la biserică”. La vreo două săptămâni vine una și-mi spune: „Părinte, uite ce o spus Simina, cam așa ceva, popa ăsta e comunist”, eu venisem atunci de vreo 3-4 luni, nu știau ele că eu am fost la închisoare, popa ăsta e comunist, nu ne lasă să stăm în genunchi și într-o duminică vine unul, îl chema Vasile, un bărbat înalt, era în consiliu, după ce am terminat slujba, când ies la anafură, ies cu revista „Biserica Ortodoxă Română” în mână, și zic: „V-am spus aicea că să nu mai stați în genunchi”, și chem pe nea Vasile: „Nea Vasile, ia vino încoace lângă mine, ce scrie aici, revista Biserica Ortodoxă Română, nr. cutare, ia deschide și citește aici”; „Sfântul Vasile cel Mare în canonul... o spus că duminica nu se stă în genunchi în biserică fiindcă este sărbătoare în amintirea Învierii Domnului”; „Ai auzit-o Simino?”, că era în biserică, „Ai auzit?”; „Să mă iertați părinte”, zice. Nu mai stăteau la mine nici la Evanghelia. A venit preotul Măcăilă, mai mic ca mine, o duminică, două. Eu plecasem la Galați și a venit el, o duminică, două, trei vede el că nu stă lumea în genunchi, nici când iese cu Sfintele Daruri, nici când citește Evanghelia, și zice: „De ce nu stați în genunchi? Când ies cu Sfintele Daruri, când citesc Evanghelia?”, da una mai îndrăzneță, soția lui ăsta care citise, zice: „Părintele Capotă ne-a spus cum că Sf. Vasile a zis undeva cum că să nu stăm în biserică în genunchi în ziua de duminică fiindcă este în amintirea Învierii Domnului, putem să stăm în celelalte zile, de Sf. Nicolae, de Sf. Ilie, da duminica să nu stăm”. El: „Hm”, îmi spunea lumea pe urmă, am să caut eu și am să văd. Vine duminica viitoare, zice, „am găsit, așa e cum v-a spus părintele Capotă, dar pentru mine să stați în genunchi, că eu la Sfintele Daruri sunt mititel și nu ajung cu potirul să vă dau. Stați în genunchi că eu nu pot să vă ating cu potirul”, că așa era obiceiul. Am avut multe chestii din astea, de exemplu, părintele Pavel, prieten bun cu mine, discutam odată și i-am zis: „În ziua de Sf. Ilie, Sf. Nicolae, Sf. Gheorghe nu există nicăieri că să nu lucrezi. Nu există. Poți să te duci în ziua de Sf. Gheorghe la biserică dar după masă poți să te duci la lucru sau să lucrezi acasă”. Și părintele Pavel: „Ești protestant!”, măi așa e normal, numai o zi pe săptămână e ziua de odihnă, a fost sâmbăta la evrei, la noi e duminica, restul nu sunt și îi dădeam exemplu. La noi de Sf. Fanurie se lucrează, grecii nu lucrează de Sf. Fanurie, e sfântul lor național, zic, era atuncea, acum nu mai este, Sf. Paraschiva se sărbătorea numai în Moldova, în Muntenia nu se sărbătorea Sf. Paraschiva, se lucra, deci în

zilele sfinților poți să lucrezi, că vrei să te duci la biserică în amintirea lui, te duci, dar, dacă nu, poți să lucrezi. Zice: „Nu, ești protestant!”. [...]

George Enache: *Ați menționat că ați participat la diverse congrese și perfecționări bisericești, cum erau înainte, un fel de întâlniri periodice.*

Pr. Capotă: Am participat, dar nu activ, o singură dată am avut o conferință despre preoții și demnitatea națională și mai răspundeam din când în când, la început, când am ieșit de la închisoare la Bujoru acolo, și pe urmă am văzut eu că nu e bine, ținea câte unul câte o conferință, și apoi cutare e așa, cutare e așa, de altfel și eram singurul venit de la Galați, față de cei de la țară, și se uitau la mine: „Ăsta știe!”. Nu știam, puneam problema. Am mai pus și o dată, în apărarea unui preot, Filipescu, care a avut un proces, fiindcă se ducea din casă în casă și încasa cotizațiile, dar nu se ducea cu chitanțierul, la unii dădea chitanță la unii nu, și a fost tot de un preot sau de altcineva pârât și s-a făcut o verificare și l-a găsit cu chestii din astea și a fost dat în judecata consistoriului, și a fost și la noi în conferință, că uite ce a făcut preotul cutare și cutare, că uite ce fac preoții, acum îi dădea și pe ceilalți care fac nu numai pe ăsta. El a fost la Sfinții Împărați și l-a mutat la Filești, și m-am ridicat eu și am spus: „De ce acuzați că fac preoții? Zic, este curba lui Gauss? Ați auzit de ea?”, niciunul nu auzise. „Gauss ăsta a fost un matematician austriac. A făcut curba cutare și am ieșit la tablă și am făcut-o și zice așa: „1% cei mai deștepți oameni, 3-4% sunt mai deștepți, 40-50% sunt deștepți, coborând aici restul sunt normali, coborând mai puțin deștepți și răi și din punct de vedere moral, zic, tot așa este, și orișice ați lua, și un pumn de semințe, și dacă dați boabele bune, foarte bune, o să vedeți că tot ce e în natură asta se conduce după curba asta a lui Gauss. Și atunci, dacă din 500 de preoți unul a greșit, dacă îl pun la curba lui Gauss, ăștialalți sunt buni”, nu le-a convenit la șefi că apăr pe preotul ăsta.

George Enache: *Dar erau cine, niște consilieri bisericești?*

Pr. Capotă: Era vicarul

George Enache: *Cine? Epifanie?*

Pr. Capotă: Nu, Motoc, înaintea lui Epifanie, cu doi consilieri și protopopul.

George Enache: *Și, ca să încheiem cu momentul Foltești, nu prea v-a plăcut, până la urmă s-a ivit în sfârșit o ocazie să veniți în Galați.*

Pr. Capotă: Da, am făcut cerere să viu în Galați, nu mi-a aprobat, m-am dus la București, la patriarh, Iustin Moiescu, la Cernăuți condusesem cu el cantina studenților, el din partea profesorilor, eu din partea studenților, dar eu conduceam cantina, că zicea: „Măi ce le mai dăm mâine de mâncare?”, eu nu l-am avut profesor fiindcă el era la anul I și II, eu eram anul III și IV la Cernăuți, nu l-am avut profesor, dar cu el am avut diverse treburi, și m-am dus la el acuma, dar acuma nu prea îmi convenea să mă duc la el, el știa că am fost arestat, am intrat la el, i-am amintit eu că a fost mitropolit la Iași și că uite unii au venit la oraș și vreau și eu să viu la oraș și la

Galați nu găsesc înțelegere, dacă mă puteți aduce în București: „Da, singurul lucru e să ai locuință. Dacă ai locuință, mâine te aduc în București”. Am venit și i-am spus lui Tudorel Popa: „Bă, uite eu mă mut la București, să știi”, zic: „Dacă nu-mi dai, era Antim Nica, dacă nu-mi dai ieșirea din parohie, ies la pensie, am vorbit cu Iustin și mă duc la București”, și s-a dus Tudorel și i-a spus lui Antim chestia asta. A tăcut Antim, eu aveam deja o cerere pentru Ovidenie, s-a făcut postul liber la Ovidenie în locul lui Cronț, a murit Cronț, și m-am dus la parohul de atunci, care era și consilier economic, i-am zis: „Domnule, ai pe cineva pe care să aduci la Ovidenie? Spune, dacă ai pe cineva, eu nu mai fac cerere, dacă n-ai, fac cerere”; „N-am domnule pe nimeni”; „Bine, atunci fac cerere”. Da am văzut eu că nici să zică să mă duc nici să nu mă duc. Și am făcut cerere, am depus cererea. O dată îl ia Antim pe Tudorel Popa și pleacă în inspecție pe la niște parohii, și trece pe șosea, când să intri în Foltești, șoseaua face la vale și trece pe partea cealaltă și o ia pe linia Prutului. Și ei au coborât aicia și, când au trecut pe linia Prutului, se vedeau Folteștii de jos, și turla bisericii, eu o făcusem domnule, eu am făcut și acoperișul bisericii și pictura, le reparasem, și ce am făcut domnule, am vopsit turla, care era din tablă, că era de lemn, am vopsit-o pe dinafară ca zid, iar turla am vopsit-o cu lac argintiu, și părea că este turla din zid, și se vedea de jos și se uită și zice: „A cui e biserica aceea acolo?”; „A lui Alexandru”, că mie așa îmi spunea, că pe mine m-a hirotonit Antim, v-am spus, la Ismail, și zice: „Știi că pleacă la București?”; „Cum pleacă la București?”, „Păi a vorbit cu Preafericitul Iustin, că i-a fost profesor pe la Cernăuți, și zice „I-a spus că să iasă la pensie, dacă nu-i dai aicia, iese la pensie și se duce la București”; zice: „Să vii mâine cu Teoharie la mine”. A doua zi se duce Tudorel la Teoharie, zice: „Băi Ionele, că ei au stat casă în casă pe stradă, a spus Înaltul să merg cu tine la el pentru Alexandru”; „...Să fii tu sănătos zice, când a venit de acolo că s-a întors a ținut o ședință și l-a numit la Ovidenie”. Așa m-a numit, că am vrut să plec de aici.

George Enache: *A fost o decizie luată în ultima clipă...*

Pr. Capotă: Nu că nu mai vroiam să viu la Galați, vroiam la București, că am mai făcut eu o încercare la București, cu un schimb reciproc dar până la urmă a făcut cu altul, că și ăla cerea bani mai mulți.

George Enache: *Dar la Ovidenie nu ați stat mult.*

Pr. Capotă: Am stat și la Ovidenie câțiva ani, nu m-am înțeles cu parohul de acolo.

George Enache: *Ați venit ca preot doi.*

Pr. Capotă: Da.

George Enache: *Și preot cine era acolo?*

Pr. Capotă: Dă-mi carnetul de..

George Enache: Lăsați, că se poate afla ușor.

Pr. Capotă: Era consilier economic, v-am spus, eu vorbisem cu el mai dinainte. Eu mai plecam, chiar am fost chemat odată la Foltești la o înmormântare, nu știu cum, și am lipsit duminică, da i-am spus episcopului: „Mă, spune-i părintelui că eu plec duminică că am treabă”. Ăla i-a spus nu știu ce, ca domnul meu paroh să-mi facă referat că am lipsit din parohie și să-mi ia o zi din salariu. Și atunci am zis, domnule, trebuie să plec de aici, nu se mai poate.

George Enache: *Și așa ați ajuns la Sf. Nicolae.*

Pr. Capotă: Și așa am ajuns la Sf. Nicolae.

George Enache: *Sf. Nicolae, tot sediul protopopiatului era și atunci, nu?*

Pr. Capotă: Da, da. Ce se mai întâmplă? Am avut o reclamație la episcopie cum că de Anul Nou când se duceau preoții după masă la episcop eu m-am dus civil și m-am îmbrăcat în curtea episcopiei cu reverenda. Și mă cheamă Antim și-mi spune: „Uite bă ce te-a reclamat unu”; „Da Preasfințite, eu umblu civil în oraș”; „Da de ce umbli numai civil?”; „Păi dumneavoastră știți ce înseamnă să stai la coadă preot? Să stai la îngheșuială preot?”. Zic, odată veneam din, o paranteză, sectorul meu ținea așa: de la Gara nr. 8, urcam pe str. Gării și luam pe Mihai Bravu, ieșeam dincolo de catedrală și mergeam până la Fusu, așa era parohia mea, și am avut un serviciu acolo la Gara nr. 8, am venit în gară, am luat tramvaiul și să mă duc acolo lângă Fusu. Tramvaiul era aglomerat, m-am suit pe scară, și cum mergea tramvaiul, la colț când am urcat așa, erau vreo 2-3, și vreo doi: „Uite popa cum îi flutură fusta” zice, cei din tramvai nu cred că au auzit, dar eu am auzit, și i-am spus asta episcopului, zic: „Uite Preasfințite așa... nu e mai bine să umblu în civil?”. Iar când mă duc la servicii mă duc îmbrăcat și la biserică mă duc îmbrăcat. Zic: „Dar ăsta nu e decât părintele paroh al meu fiindcă cu el m-am întâlnit în curtea catedralei și când m-am îmbrăcat”. Episcopul a zâmbit, nu a zis nimic, ca să am o satisfacție. Dascălul era unul gras, când săracu să moară s-a spovedit: „Părinte, eu am făcut, eu am scris reclamația la episcop la dictarea lui părintele paroh”, și atunci am zis nu mai stau cu el, de ce să mai stau cu el, dacă nu pot lua Sfânta Împărtășanie, și am cerut la Sf. Nicolae.

George Enache: *Și acolo erau tot doi preoți sau mai mulți?*

Pr. Capotă: Erau doi. A fost Murea și Nistor, Murea a ieșit la pensie și în locul lui am cerut eu, încât după ce m-a numit, Antim a venit pe la o conferință: „E, acum te-ai mutat aici, îți pare bine?”, „Preasfințite, am aici și CAR-ul”, că CAR-ul era tot acolo.

George Enache: *Dumneavoastră lucrați la CAR-ul ăla de când? De când ați venit în Galați?*

Pr. Capotă: De înainte de a veni în Galați, de la Foltești, de când preotul Picoș s-a îmbolnăvit și era dus la Iași și nu a mai lucrat. Și de la Foltești am venit, am lucrat vreun an și ceva, am făcut naveta, aveam ocazia să stau în Galați acum,

încât am avut o reclamație, uite vezi cum se leagă chestii, o reclamație de la un epitrop de la Foltești, cum că, și mi-o arată protopopul, zice: „Uite bă, ai o reclamație”, o citesc eu: „Noi avem casă parohială ca preotul să steie într-însa, da preotul nostru nu stă într-însa, stă la Galați, numai vine și face slujba. De ce am făcut noi casă parohială?”, și îmi spune acum episcopul, uite că ești aicea și cu CAR-ul, și epitropul ăsta, după ce am aflat chestia asta și când am făcut pictura la biserică, l-am pus pe el, nu i-am spus nimic niciodată, l-am pus pe el să măsoare tot ce făcea pictorul, cutare, un sector, ca să-i plătesc, el să măsoare, încât pictorul îmi zice: „Părinte, de ce l-ați pus pe ăsta să măsoare? La milimetru mă măsoară domnule. De ce nu măsoari dumneata?”. E, nu se poate.

George Enache: *Așa trebuia... Deci am ajuns în anul 1989, la revoluție. Povestești-mi legat de revoluție, căci bănuiesc că v-ați implicat atunci, măcar sufletește, ca tot românul.*

Pr. Capotă: Umblam cu Ajunul Crăciunului, eram la Sfântul Nicolae și eram pe vale, pe acolo umblam, și când am ajuns la o bătrână acolo a început să plângă, zice: „Nu știu ce e la București, că un general s-a sinucis, nu se mai știe, tovarășul Nicolae Ceaușescu zice că a plecat”. Eu nu știam nimica, și am mai mers la alții și aflu de la cineva, care trebuia să facă și un botez, de toată istoria de la București și zic: „Dacă o să botezăm fetița, să-i punem numele Victoria”. Am întâlnit niște tineri, au dat jos, era prin port pe acolo, au dat jos: „Trăiască tovarășul Ceaușescu”, au lăsat numai: „Trăiască România!”. Și am văzut că după ce am făcut botezul ăsta am venit spre casă, și pe Brăilei, o soră de-a mea stătea la R3 acolo și zic să trec pe la dânsa să-i spun și dâșii ce se întâmplă. Și un convoi, ca să zic așa, de tineri cu o cruce făcută din 2 scânduri din gard zice: „Părinte, hai cu noi!”. Mă uitam... ce să mă duc cu ăștia cu crucea făcută așa din două scânduri din gard, scânduri vechi și mergeau... nu m-am dus, am intrat la sora mea, mi-a spus și ea chestiile astea. Am venit acasă și am început să stau la televizor, am auzit toate treburile astea, a doua zi dimineață mergând aici la telefoane în față erau ostași cu mitraliere, o doamnă le aducea o cafea caldă, am trecut puțin mai jos, m-am dus la fecior-miu și comenta și el chestiile astea și am stat și-am așteptat, nu m-am implicat, ca să aflu pe urmă că la Prefectură s-au implicat un profesor, că i-a arestat, s-a implicat și un preot care nu era gălățean, dar venise și stătea la Galați la cineva, Dicu, un preot Dicu, care era și pictor de biserici, că au fost arestați. M-am întâlnit cu un fost deținut politic, care îl cunoscusem la Periprava, el venise de la Aiud și îi mai dăduse 24 de luni la Periprava, și acum era chiar în parohia mea. Când am fost cu ajunul am trecut pe la dânsul, m-am întâlnit cu el și zice: „Uite, am fost la Prefectură, este un maior, parcă era atunci Plătică, și zice, noi ce facem?”; „Ce să facem? Eu sunt preot, nu mă lupt să fac chestii din astea”. Am auzit că s-au dus doi inși la București, un fost ofițer Secărescu și cu unu Măgureanu, și acolo s-a înființat Asociația Foștilor Deținuți

Politici. Am început și noi aicea să ne strângem, foștii deținuți politici, au vorbit ba unii, ba alții, s-a format un comitet, m-au ales pe mine președinte, că de atunci sunt președinte.

George Enache: *Asta când?*

Pr. Capotă: Asta cam în ianuarie, cam așa.

George Enache: *Aaa, deci rapid.*

Pr. Capotă: Sfârșitul lui ianuarie, cam așa ceva, nu mai rețin.

George Enache: *Dar și înainte de 1989 s-a reușit adunarea asta atât de rapidă?*

Pr. Capotă: Nu, nu, înainte de 1989 nu. Asta după 1989, am anunțat în ziar, au venit și din județ, oameni chiar și de la mine din sat (Cudalbi, n.n.), încă la mine a fost o răscoală și au venit mulți de acolo, de asta m-au ales și președinte. Atunci a candidat și domnul Păltănea pentru funcția de președinte.

George Enache: *A, și dumnealui a candidat atunci.*

Pr. Capotă: Da, încât un domn Dionisie, care o făcea pe moderatorul, ca să zic, a văzut că n-a ieșit, a propus ca să-l facă pe domnul Păltănea președinte de onoare și nu știu care a zis: „Lasă-mă domnule cu președintele de onoare, avem un președinte, atâta tot, ce ne trebuie...?”.

George Enache: *Până atunci nu-l cunoșteți pe domnul Păltănea?*

Pr. Capotă: Nu, nu l-am cunoscut până atunci.... Ba da, l-am întâlnit o dată pe culoarele de la episcopie, dar făcea parte de la bibliotecă și de la muzeu, l-am întâlnit o dată, dar n-am discutat.

George Enache: *Deci n-ați avut legături până atunci?*

Pr. Capotă: Nu, nu, absolut deloc cu domnul Păltănea. De altfel am avut legături numai cu domnul ăsta care era, care e și azi, un domn Dionisie Mihai care e și sufletul Asociației noastre acum ca să zic, și mă mai întâlnesc cu foști deținuți politici, ne salutăm. M-am întâlnit cu un profesor Maxim îl chema, cam așa ceva, de prin Tecuci, și când m-am întâlnit cu el pe Domnească, pe unde era cinematograful Trianon, pe vremuri, Republica s-a numit, am dat noroc: „Ce mai faci?”; „Băi, băi, repede, să nu ne vadă!”, a fugit. M-am mai întâlnit o dată în oraș tot așa cu un inginer care era inginer agronom și era cu grădina, dar era, fusese el pe la București, era inginer agronom, pe la o stațiune agricolă importantă lângă București. M-am întâlnit cu el, era cu soția, și acum îl dăduse pe aici, pe undeva, prin Dobrogea. M-am mai întâlnit și cu băieți mai tineri ca mine, unu Dăineanu, care fusese la Aiud și îl luase cu mine la 9 Culmea, unu Iconaru, îi mai știu pe unii pe care-i știam din Frăție, m-am întâlnit cu dâșii acolo la Periprava. Dar vorbeam așa înainte de revoluție, nu discutam absolut politică că știam noi că suntem urmăriți, n-avea rost să facem complot, chestii din astea așa. Adică am fost neutru în privința politicii pe vremea comuniștilor, n-am fost nici contra nici pro.

George Enache: *Dar entuziasmul după 1990 în ianuarie a fost mare atunci.*

Pr. Capotă: După '90 în adevăr a fost, și m-am bucurat că are să fie ceva. M-am întâlnit cu preotul Tudorel Popa la catedrală, coleg de clasă cu mine, și zice: „Hai mă, să ne înscriem la țărăniști”. Ne-am dus acolo, era vizavi de Prefectură, sediul țărăniștilor, ne-am înscris și noi, era un profesor, nu mai știu numele, că am aflat că profesorul ăsta umbla cu chitanțierul în buzunar, tăia chitanța, unu era la sediu și unu era la el și încasa banii, că n-a mai fost pe urmă la țărăniști. Dar și la țărăniști n-am avut atunci activitate, m-am înscris și atâta tot, pe urmă am avut activitate, mai târziu. M-am întâlnit și cu ăștia de pe la liberali, atuncea i-am cunoscut, la liberali era pe acolo un domn Stângă, pe urmă a plecat. [...]